

RAPORT
Cu privire la activitatea subdiviziunilor
Consiliului raional în anul 2023

Stimați consilieri! Onorată asistență!

Anul 2023 a fost marcat de un șir de evenimente social-politice importante atât la nivel național, cât și la nivel local. Pe fundalul situației economice, de loc ușoară din țară, cauzată parțial de războiul din Ucraina, raionul Anenii Noi, alături de celelalte unități administrative, implementează reformele pentru modernizarea Republicii Moldova după modelul statelor din Uniunea Europeană. În acest context, activitatea Consiliului raional și a subdiviziunilor subordonate, în anul 2023, a fost orientată spre asigurarea funcționalității Consiliului raional.

În data de 5 noiembrie 2023 în Republica Moldova au avut loc alegeri locale generale în toate unitățile administrativ-teritoriale de nivelul I și de nivelul II, cu excepția localităților din stânga Nistrului și a municipiului Bender.

În cadrul scrutinului au fost aleși pentru un mandat de patru ani reprezentanții administrației publice locale: 26 de primari și , respectiv, consiliile locale de nivelul I și cel raional. Din cei 26 primari, doar 5 primari sunt noi.

Ca și în anii precedenți, în anul 2023 Consiliul raional Anenii Noi și-a exercitat în mod corespunzător prerogativele stabilite prin Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, în calitate sa de autoritate a administrației publice investită cu gestionarea intereselor colectivității locale.

La baza activității desfășurate, a acțiunilor întreprinse și a măsurilor stabilite, au stat realizarea obiectivelor trasate în corespundere cu prioritățile de dezvoltare ale raionului, în conformitate cu Planul de activitate al Consiliului raional, a altor programe și strategii aprobate de către Consiliul raional.

Raportul de față își propune o analiză asupra realizării atribuțiilor care au revenit Consiliului raional Anenii Noi în anul de activitate 2023, prin punerea în aplicare a Legilor și Hotărârilor de Guvern, deciziilor Consiliului raional Anenii Noi și altor acte normative.

În acest sens, în perioada la care ne referim, Consiliul raional, secțiile și direcțiile în exercitarea atribuțiilor stabilite prin Legea administrației publice locale au realizat sarcinile și atribuțiile specifice, punând un accent pe coordonarea activității serviciilor publice de interes raional, a autorităților administrației publice locale.

Pe parcursul anului 2023, Consiliul raional a asigurat executarea, monitorizarea și evaluarea realizării deciziilor adoptate. Gradul de realizare a depins în mare parte de resursele financiare disponibile și cele atrase suplimentar, cât și de buna pregătire a angajaților, a participanților la procesul de realizare a sarcinilor trasate.

Aparatul Președintelui a acordat o atenție deosebită pregătirii, organizării și desfășurării ședințelor Consiliului raional. În calitate de autoritate deliberativă, Consiliul raional s-a întrunit în 7 ședințe (4 ședințe ordinare și 3 ședințe extraordinare). La ședințele Consiliului au fost adoptate 136 decizii, care au fost

orientate spre îmbunătățirea atât a activității instituțiilor, subdiviziunilor Consiliului raional cât și a condițiilor de trai a locuitorilor raionului nostru.

Din cele 136 decizii ale consiliului, 18 au fost abrogate. Este vorba despre ședința Consiliului raional din 10 noiembrie 2023, ale cărei decizii au fost notificate de Cancelaria de Stat, ca fiind adoptate ilegal. Toate deciziile au fost adoptate, strict după consultarea comisiilor consultative de specialitate ale consiliului și merită toată aprecierea consilierii, membri ai comisiilor, care s-au întrunit în ședințe ori de câte ori a fost necesar. Deschizând o paranteză, aș vrea totuși să remarc că unii consilieri au dat dovadă de atitudine mai puțin conștiincioasă, lipsind de la ședințele comisiilor, în care au fost delegați de colegi, ceea ce a adus la amânarea, contramandarea ședințelor comisiilor, examinarea întrebărilor în regim de urgență și superficial înainte de începerea ședinței Consiliului. Vreau să-mi exprim încrederea că în acest mandat nu ne vom ciocni cu astfel de probleme.

Urmare a activității angajaților Consiliului raional, direcțiilor și subdiviziunilor, majoritatea deciziilor adoptate în perioada anului 2023 au fost executate.

Conform prevederilor Legii privind transparența în procesul decizional, la nivelul Consiliului raional sunt stabilite și respectate regulile procedurale pentru asigurarea transparenței decizionale.

În exercitarea atribuțiilor cu care este investit președintele raionului, în perioada de raport au fost emise în total 900 dispoziții, dintre care - 267 cu caracter normativ, iar 633 cu caracter individual, care au reglementat activitatea desfășurată la nivelul Aparatului președintelui și a instituțiilor subordonate.

În conformitate cu prevederile Legii nr.436/2006, toate deciziile adoptate de Consiliul raional și dispozițiile emise de președintele raionului au fost publicate în Registrul de Stat al Actelor Locale. Fiecare persoană interesată a avut posibilitatea vizualizării actelor.

Cu referință la audiența cetățenilor, petițiile, solicitările parvenite în adresa Consiliului raional în anul 2023, vă informăm că au fost recepționate și înregistrate, cu ulterioara examinare și expedierea răspunsurilor în termenii prevăzuți de legislație – 59 petiții, dintre care 50 petiții privind ajutor material/indemnizații, 2 petiții privind activitatea instituțiilor de învățământ, 3 petiții au avut drept scop soluționarea problemelor fondului de locuințe, iar 4 petiții au ținut de activitatea administrației publice locale.

Au fost primiți în audiență 51 cetățeni, din care 9 au solicitat ajutor material, 4 cetățeni – au primit consultare juridică din partea specialiștilor Consiliului raional, 11 audienți au invocat probleme ce țin de activitatea APL, 21 persoane cu alte probleme personale.

Analiza conținutului adresărilor cetățenilor denotă o diversitate a tematicii problemelor abordate, care necesită asistența specialiștilor din multe domenii. Anume din aceste considerente, examinarea se efectuează de către specialiștii din domeniu, persoane competente, la necesitate - cu ieșire în teritoriu. Se prezintă răspunsuri argumentate cu propuneri concrete de soluționare, referindu-se la legislația în vigoare conform tematicii abordate.

Consiliul raional, președintele raionului a exercitat, în limitele competenței și sarcinile în **domeniul protecției civile**. Pe parcursul anului au fost:

- emise 4 dispoziții pe domeniul protecției civile;
- desfășurate 4 ședințe ordinare și 2 extraordinare a comisiei raionale pentru situații excepționale;
- monitorizate 4 aplicații și 26 antrenamente în domeniul protecției civile în primăriile din raion;
- instruite în domeniul protecției civile 76 persoane.

Au fost convocate și desfășurate 14 ședințe a comisiei pentru examinarea adresărilor cetățenilor RM domiciliați în mun.Bender, Tiraspol, r-nul Slobozia stânga Nistrului și localitățile limitrofe acestora, pentru acordarea statutului de persoană asigurată. Astfel, pe parcursul anului trecut, s-au examinat 1543 cereri de solicitare a statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală.

Comisia pentru Situații Excepționale s-a întrunit în 6 ședințe, în care au fost adoptate 7 decizii. Pe parcursul anului 2023 pe teritoriul raionului Anenii Noi au fost înregistrate în total 31 situații excepționale (27 cu caracter tehnogen și 4 cu caracter natural): Paguba materială totală a constituit 1 756 275 lei.

Pe parcursul anului 2023 s-au înregistrat și documentat 58 de cazuri de producere a incendiilor, în urma cărora au decedat 6 persoane.

Paguba materială în urma incendiilor constituie suma de 3 054 606 lei.

Au fost salvate bunuri materiale în sumă de 12 540 000 lei.

Pe parcursul anului 2023 pe teritoriul administrativ a raionului Anenii Noi, s-au înregistrat și incidente pe apă, astfel pe data de 06.07.2023 a avut loc un incident excepțional pe apă soldat cu decesul unei persoane de gen masculin (pensionar) în timpul pescuitului la iazul (Chirca) din s.Mereni, cauza decesului - stop cardiac. Alte 2 cazuri de înec a două persoane de gen masculin au fost înregistrate în s.Gura Bîcului în apele râului Nistru în timpul scăldatului în stare de ebrietate pe data de 12.07.2023 și 27.08.2023, cauza deceselor fiind asfixie mecanică prin înec.

Tot odată pe parcursul anului 2023 au fost înregistrate 3 cazuri de incidente excepționale, intoxicații cu produse ale arderii, gaze în localitățile Floreni, Mereni, or.Anenii Noi, unde au avut de suferit în total 7 persoane. Decese nu au fost înregistrate.

Au fost desfășurate 4 aplicații la protecția civilă sub conducerea Președintelui raionului - Președintelui CSE a raionului Anenii Noi, din cele 7 planificate. Aplicațiile la protecția civilă cu APL Anenii Noi, APL Speia și APL Bulboaca au fost replanificate pentru semestrul I a anului 2024.

Activitatea **Secției administrativ-militară** a fost organizată conform ordinelor, directivelor Ministrului apărării, Șefului Marelui Stat Major a Armatei Naționale și planului activităților de bază pentru anul 2023. SAM Anenii Noi activează conform statelor de organizare din a. 2018 și este completat cu efectiv complet: 1 ofițer, 4 funcționari și 4 lucrători tehnici.

Reieșind din principalele sarcini în domeniul educației militaro-patriotice, recrutării și încorporării cetățenilor în serviciul militar, secția administrativ militară

Anenii Noi a luat la evidență tinerii născuți în 2007 au fost luați în evidență militară cu vârsta de 16 ani – 323 de tineri. Datele denotă, că numărul tinerilor luați în evidență militară din an în an se micșorează. Totodată rezultatele examinării medicale demonstrează că din toți recruții examinați în jurul la 30% necesită examinări medicale suplimentare.

Pe parcursul anului în timpul comisiei de recrutare sau desfășurat următoarele acțiuni:

- întâlniri ale recruților supuși încorporării cu veteranii și participanții la conflicte armate, convorbiri cu recruții despre particularitățile serviciului militar în FA ale Republicii Moldova.
- lecții cu recruții pe tema:
  - Istoria Armatei Naționale și unitățile militare;
  - Articolele codului penal;
  - Patriotismul-trăsătură morală a militarilor Armatei Naționale;
- înmînarea solemnă a adevărurilor de recrut, prin liceele și gimnaziile din raion, cu participarea primarului localității, veteranilor în acțiunile de luptă din Afganistan, directorului instituției de învățămînt și a specialiștilor din SAM;
- depunerea florilor la monumentele participanților căzuți în acțiunile de luptă din Afganistan, și celor căzuți în conflictul armat din Transnistria, menținerea curățeniei la monumentele eroilor;
- organizarea mitingului solemn și depunerea florilor la monumentele participanților căzuți în al 2-lea Război Mondial și la complexul memorial “Capul de Pod Șerpeni” în s. Șerpeni;
- întocmirea, verificarea și prezentarea listele participanților în acțiunile de luptă din Afganistan, pentru acordarea ajutoarelor financiare la Asistența Socială raională, vizite la domiciliul veteranilor (administrația publică locală împreună cu efectivul secției administrative – militare)
- oformarea standurilor cu caracter militar – patriotic în fiecare primărie;

În perioada activității comisiei de încorporare au fost organizate lecții de bărbăție pe tema:

- Îndeplinirea serviciului militar,
- Armata Națională-parte inseparabilă a RM. Sarcinile armatei, structura, genurile de armă

În domeniul educației militaro-patriotice a tinerilor și în scopul familiarizării cu procesul și condițiile de studii în Academia Militară „Alexandru cel Bun”, în luna aprilie au fost desfășurate lecții cu participarea recruților și a elevilor, potențiali candidați la înmatricularea în această instituție.

Ținem să informăm, că pe teritoriul raionului Anenii Noi locuiesc: 1 veteran al războiului 2 mondial, 257 veterani ai războiului din Afganistan, 126 veterani ai războiului din Transnistria, 40 veterani, participanți ai lichidării consecințelor avariei de la Cernobîl, 7 veterani, participanți la conflictele militare în alte țări, din ei 55 sunt invalizi de război.

Încorporarea cetățenilor în Forțele Armate a fost efectuată conform Legii R.M.nr.1245 din 18.07.2002 „Cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei” și instrucțiunilor metodice referitor la încorporare.

În conformitate cu Decizia Consiliului raional cu privire la încorporarea în Forțele Armate ale Republicii Moldova și în serviciul civil (de alternativă) în raionul Anenii Noi în perioada anului 2023 s-a desfășurat examinarea medicală și încorporarea în Forțele Armate ale Republicii Moldova și în serviciul civil a tinerilor născuți în perioada anilor 2005-1996.

Sarcina de încorporare stabilită de către Guvernul RM pentru raionul Anenii Noi în anul 2023 - ianuarie 2024 și în conformitate cu extrasul din planul de încorporare pentru raionul Anenii Noi emis de J1 Direcție personal a fost stabilit – **71** recruți.

Militarii și funcționarii SAM în comun cu administrația publică locală au distribuit sarcina de încorporare în FA RM pentru fiecare primărie în parte în conformitate cu sarcina stabilită și au organizat lucrul comisiilor medico - militare de încorporare în vederea îndeplinirii necondiționate a sarcinii de încorporare.

La comisia medico - militară de încorporare sau prezentat – 543 de recruți, din care au fost încorporați în serviciul militar în termen – **51** de recruți.

- la comisia medico-militară pentru încorporare au fost chemați 1347 recruți ;
- s-au prezentat la comisia medico-militară pentru încorporare 543 recruți ;
- amânare după studii au primit 373 recruți ;
- amânare după starea sănătății 23 recruți ;
- amânare după starea familială 6 recruți ;
- în serviciul de alternativă au fost încorporați 17 recruți

Apreciați :

- inapți cu excludere - 23 recruți ;
- inapți pe timp de pace, apți necombatanți - 21 recruți.

Procentul îndeplinirii sarcinii de încorporare în Forțele Armate pe primării în anii 2022-2023 este oglindită în următorul tabel:

Nr. crt.	Primăria	Sarcina		Îndeplinirea sarcinii		Îndeplinirea sarcinii în perioada precedentă, total FA	Numele, prenumele primarului
		2022	2023	2022	2023		
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Mereni	7	6	3	2	38,4 %	Bîrca Alexandru
2.	Șerpeni	7	6	8	7	115 %	Nicolaev Elena
3.	Țințăreni	4	4	2	0	25%	Bulgaru Vadim
4.	Botnărești	2	2	2	0	50%	Gori Victor
5.	Chirca	2	2	3	1	100%	Danuța Ana
6.	Ciobanovca	2	2	0	3	75%	Cușnir Valina
7.	Merenii Noi	2	2	0	0	0%	Carmazan Semion
8.	Chetrosu	4	4	1	4	62,5%	Zalevschi Leonid
9.	Anenii Noi	9	8	6	7	76,4%	Mațarin Alexandr
10.	Bulboaca	5	6	3	3	55,5%	Berzoi Ion
11.	Delacău	4	4	2	1	37,5%	Vasilîța Gheorghe
12.	Puhăceni	4	4	6	2	100%	Plamadeala Veaceslav
13.	Calfa	2	2	2	0	50%	Palienco Alexandru

14.	Roșcani	3	4	0	3	42,8%	Morari Constantin
15.	Ochiul Roș	2	1	1	0	33,3%	Ostapenco Maria
16.	Zolotievca	2	1	0	3	100%	Ilișov Vladimir
17.	Varnița	3	4	1	1	28,5%	Nichitenco Alexandr
18.	Maximovca	2	2	1	0	25%	Cernovschi Maria
19.	Gura Bîcului	4	4	2	3	62,5%	Brehova Lilia
20.	Floreni	6	8	1	0	7,1%	Crețu Ruslan
21.	Telița	2	2	2	0	50%	Russu Rodica
22.	Speia	3	4	1	1	28,5%	Coteț Vitalie
23.	Hîrbovăț	6	6	4	4	66,6%	Croiton Rodica
24.	Cobusca Nouă	2	2	0	1	25%	Draguțan Andrian
25.	Cobusca Veche	3	4	0	4	57,1%	Perju Laurențiu
26.	Geamăna	4	3	4	1	71,4%	Sturza Eduard

Nu au îndeplinit sarcina de încorporare pe raionul Anenii Noi pentru perioada de încorporare pe anul 2023 (mai puțin de 50%) - 11 primării.

În perioada de încorporare a an.2023 au fost întocmite 36 de procese – verbale conform art.366 al.1, Cod Contravențional al Republicii Moldova, pentru încălcările produse de către recruți. După cum vedem, cea mai mare problemă este nerespectarea legislației în vigoare și neprezentarea recruților fără motive întemeiate la comisia medico-militară de încorporare, precum și plecarea la muncă peste hotarele țării, documentarea recruților la secțiile de evidență a populației fără solicitarea actelor de evidență militară.

Cu părere de rău legislația nu se respectă de unii primari și angajați ai primăriilor, ceea ce duce la neîndeplinirea sarcinii de încorporare. Principala cauză este neremunerarea persoanei responsabile de evidență militară din primării din motivul lipsei în lista statelor a funcției de persoană responsabilă de evidența militară.

Serviciul raional Arhivă își desfășoară activitatea în conformitate cu Planul de activitate aprobat de Consiliul raional.

În conformitate cu el și conform graficului preluării documentelor pentru păstrare, în anul trecut 14 instituții au predat în arhivă materialele. Au fost efectuate lucrările de legare/coasere a documentelor în număr de 55 dosare. Conform planului au fost efectuate lucrările de verificare a dosarelor existente în depozite cu inventare și starea fizică a documentelor în fondurile instituțiilor subordonate. În acest scop au fost efectuate 19 deplasări. Urmare a controalelor, au fost întocmite 5 informații, privind starea arhivelor și ținerea lucrărilor de secretariat.

Cu persoanele responsabile de arhivistică și lucrări de secretariat din instituțiile - surse de completare a arhivelor de stat, a fost organizat conform planului un seminar, la care au participat 14 primării și alte persoane responsabile.

Serviciul raional Arhivă se confruntă cu o problemă, care necesită o abordare complexă și soluționare urgentă. Este vorba despre insuficiența încăperilor pentru păstrarea materialelor arhivate. Avem nevoie de spații noi sau o clădire de arhivă, cu toate instalațiile aferente, destinate pentru depozitarea materialelor de arhivă raionale. Soluționarea acestei probleme este una prioritară pentru Consiliul raional în anul 2024.

Direcția Finanțe a Consiliului raional Anenii Noi activează conform Regulamentului de organizare și funcționare, aprobat prin Decizia Consiliului raional nr.01-02 din 07 februarie 2019, fiind o subdiviziune structurală din subordinea Consiliului raional, care activează sub conducerea președintelui raionului. Instituția are statut de persoană juridică, dispune de ștampilă și cont trezorerial în trezoreria regională centru. Obiectivul de bază al direcției constă în asigurarea implementării politicii bugetar-fiscale a statului la nivel de raion, organizarea și asigurarea transparentă, veridică și economic argumentată a elaborării, aprobării și executării bugetului raionului, recepționarea, examinarea, totalizarea și prezentarea calitativă și în termenii stabiliți a rapoartelor privind elaborarea, aprobarea și executarea bugetelor satelor, comunelor și bugetul raional, asigurarea transparenței în procesul decizional al Direcției.

Conform efectivului limită de personal aprobat în organigrama consiliului, direcția are 14,0 unități de personal, pe parcursul anului 2023 în mediu au activat 13,8 unități, la sfârșitul anului se înregistrează 4,0 unități vacante, dintre care 1,0 unitate temporar vacantă.

Pentru anul 2023 au fost stabilite următoarele obiective spre realizare direcției:

- ✓ să organizeze și să asigure elaborarea proiectului bugetului raionului, bugetului raional;
- ✓ să întreprindă acțiunile necesare în vederea optimizării cheltuielilor bugetului raional;
- ✓ să efectueze dirijarea metodologică a planificării bugetare;
- ✓ să asigure funcționarea conformă a sistemului finanțelor publice și asigurarea disciplinei financiare în procesul de executare bugetului raionului;
- ✓ să efectueze zilnic indicațiile de finanțare a cheltuielilor instituțiilor publice de nivelul II și să asigure finanțarea acestora.

Reieșind din obiectivele stabilite, direcția pe parcursul anului 2023 a realizat următoarele:

- dezagregarea bugetului inițial la capitolul venituri și cheltuieli a bugetului raional pe anul 2023, acordarea suportului metodic și practic ordonatorilor de buget (nivelul I și nivelul II);
- lunar de la toate autoritățile publice din raion (68 instituții, inclusiv: 26 primării și 42 instituții nivelul II) a recepționat, examinat și prezentat către MF raportul operativ privind statele și efectivul de personal din autoritățile/instituțiile bugetare;
- au fost recepționate și examinate 436 demersuri și elaborate răspunsuri la necesitate, în baza cărora au fost elaborate 19 proiecte de decizii pentru ședințele Consiliului raional, au fost elaborate 182 de dispoziții ale președintelui raionului, toate acestea fiind introduse în sistemul informațional de management în finanțele publice pentru a fi executate;
- de la autoritățile publice locale din raion (68 instituții) au fost recepționate și examinate rapoartele financiare pe anul 2022, pe semestrul II al anului 2023 și pe 9 luni ale anului 2023, ulterior acestea au fost consolidate și prezentate calitativ în termenul stabilit la Ministerul Finanțelor;

- pe parcursul anului au fost examinate și aprobate zilnic în baza actelor confirmative, 264 indicații de finanțare;
- a fost elaborat proiectul bugetului raional și raionului pentru anul 2024 și estimările pentru anii 2025-2026 în baza propunerilor efectuate de autoritățile publice locale, totodată proiectul bugetului raionului pentru anul 2024 a fost consolidat și transmis Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova;
- la solicitarea Ministerului Finanțelor s-a prezentat informația privind indicatorii financiari și nefinanciari aprobați în anul 2023 pentru instituțiile de educație timpurie și din învățământul general secundar finanțate din transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat;
- conform circularei nr.06/2-07-33 din 16 martie 2023, la solicitarea Ministerului Finanțelor s-a prezentat informația privind indicatorii aprobați în bugetele locale pe anul 2023;
- la solicitarea Ministerului Finanțelor s-a prezentat informația pentru CBTM (Cadrul Bugetar pe Termen Mediu) 2024-2026 privind numărul beneficiarilor și suma mijloacelor financiare necesare pentru plata indemnizațiilor/prestațiilor sociale;
- lunar s-a recepționat informația de la autoritățile publice locale de nivelul I (9 primării) privind consumul efectiv al resurselor termoenergetice al beneficiarilor de compensații conform Legii nr.1435/2002, informația consolidată a fost transmisă Ministerului Finanțelor, ulterior au fost finanțate ordinele de plată și primăriile au beneficiat de transferuri;
- suplimentar s-au analizat cheltuielile de personal, în scopul diminuării cheltuielilor, totodată la Ministerul Finanțelor a fost expediate analizele privind insuficiența mijloacelor financiare ce țin de cheltuielile de personal, de compensarea cheltuielilor la resursele termoenergetice, urmare Consiliului raional de la bugetul de stat au fost alocate mijloace financiare în sumă de 34995,0 mii lei, inclusiv: 23845,0 mii lei compensarea tarifelor la energia electrică și gaze conform Legii nr.1435/2002; 5094,4 mii lei pentru acoperirea insuficienței plății la energia electrică și gazele naturale în instituțiile de învățământ reieșind din majorarea tarifelor, și 6055,8 mii lei pentru acoperirea insuficienței sporului în valoare fixă de 1300,0 lei angajaților Consiliului raional;
- pe parcursul anului 2023 au fost efectuate 6 controale tematice privind starea evidenței contabile la următoarele autorități publice: Primăria Geamăna, IP Gimnaziul Maximovca, IP Gimnaziul Gura Bîcului, IP Gimnaziul Speia, IP Școala internat-auxiliară Bulboaca, IP Școala Sportivă Anenii Noi, urmare au fost elaborate rapoarte și oferite recomandările necesare pentru îmbunătățirea activității;
- a fost organizat seminar pe platforma „ZOOM” cu invitarea tuturor conducătorilor și contabililor din raion.
- la solicitarea Ministerului Finanțelor a fost generalizată și prezentată informația privind investițiile și reparațiile capitale efectuate în raion;

- la solicitarea Ministerului Finanțelor a fost expediată informația privind plata premiului anual pentru instituțiile finanțate de la bugetul de stat;
- s-a organizat și desfășurat audierea publică a proiectului bugetului raional pe anul 2024, la care au fost prezenți 38 de participanți, inclusiv: conducerea raionului, consilieri raionali, șefii direcțiilor/secțiilor/serviciilor subordonate consiliului raional, primari, conducătorii instituțiilor bugetare de nivelul II.

În concluzie remarc faptul că pe lângă obiectivele realizate, un șir de provocări întâmpinăm: fluxul de personal, neprezentarea în termen și cu multe erori a informațiilor de către instituțiile subordonate Consiliului raional și autoritățile publice locale de nivelul I.

Misiunea **Secției juridice** constă în asigurarea juridică a activității Consiliului raional Anenii Noi și Aparatului Președintelui raionului Anenii Noi, în reglementarea chestiunilor ce țin de competența acesteia și în reprezentarea intereselor Consiliului raional Anenii Noi și ale Președintelui raionului Anenii Noi în instanțele de judecată și în organele autorității publice și instituții/ organizații neguvernamentale pe aspecte juridice.

Însă din lipsă de cadre, Secția juridică nu și-a exercitat atribuțiile sale în perioada de referință, iar interesele Consiliului raional și ale președintelui raionului Anenii Noi în instanțele de judecată au fost reprezentate de avocatul Eduard Melnic, în baza deciziei Consiliului raional și a procurii eliberate de președintele raionului.

Succesiv, precizăm că **Serviciul resurse umane** pe parcursul anului 2023 a contribuit la realizarea obiectivelor strategice ale autorității publice prin promovarea și implementarea unui management eficient al resurselor umane în cadrul Aparatului președintelui raionului.

În legătură cu vacanța funcțiilor din aparatul președintelui și subdiviziuni, în conformitate cu prevederile Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, au fost plasate 20 de anunțuri privind organizarea concursurilor pentru suplinirea funcțiilor vacante, 3 din ele - repetate.

Au fost organizate și desfășurate 3 concursuri (unele din ele repetat) și suplinite următoarele funcții vacante din cadrul Aparatului președintelui raionului:

1. Șef IMSP CS Mereni
2. Șef IMSP CS Bulboaca
3. Manager ÎM Biroul raional de Proiectări, Prospecțiuni și Servicii Anenii Noi.

Serviciul resurse umane

Concursuri, angajări, demisii

Aparatul președintelui și subdiviziunile acestuia

Instruiri:
Institutul de Administrare Publică

- 13 funcționari publici;

Instituții ale căror formator este
Consiliul raional

Angajări pe perioadă determinată în
cadrul Serviciului transport și
gospodărie:

18 persoane;

Numiri în funcții în urma finisării
perioadei de debut a funcționarilor
publici:

2 funcționari publici;

Prelungirea rapoanelor de serviciu-
4 angajați;

Demisii-3 angajați.

Demisii-3 angajați.

Proiecte de dispoziții ale
Președintelui raionului cu
privire la personal:

633 dispoziții

Angajări prin concurs:

- Șef IMSP CS Mereni
- Șef IMSP CS Bulboaca
- Manager ÎM Biroul raional de
Proiectări, Prospecțiuni și
Servicii Anenii Noi

Demisie:

- șef CRIS

Funcția de secretar al Consiliului raional a fost anunțată vacantă în repetate rânduri, dar nu au fost candidați la ea, doar în anul 2024, urmare a concursului, funcția a fost suplinită.

În scopul aprofundării, actualizării și dezvoltării abilităților profesionale, Serviciul resurse umane, Secția juridică a asigurat delegarea la cursuri de instruire cu prezență fizică și on-line la Academia de Administrare Publică a 13 colaboratori din cadrul Aparatului președintelui.

În cadrul Serviciului transport și gospodărie au fost angajați temporar, pe perioadă determinată 18 persoane;

La capitolul declarații de avere, procedura a fost desfășurată cu succes, fără a fi încălcat termenul limită și fără înregistrarea încălcărilor prevăzute de legislația în vigoare privind Autoritatea Națională de Integritate.

Subsidiar, accentuăm că pe parcursul anului 2023, secretarul administrativ superior al Secției juridice a asigurat înregistrarea corespondenței instituției conform cerințelor de procedură stabilite de cadrul legal, respectiv au fost înregistrate cu nr. de intrare – **1950** acte administrative, inclusiv:

de la Parlamentul, Guvernul RM - 62 acte;

Ministere, Agenții și alte instituții republican – 598 acte;

Locale – a290 acte;

Au fost expediate cu nr. de ieșire – **535** acte, din ele 304 la nivel local.

În context, menționăm că Secția juridică, reieșind din obiectivele generale, asigură executarea hotărârilor judecătorești, acordă sprijin metodologic cu referire la întocmirea fișelor de evaluare trimestrială și anuală, ține evidența dosarelor judiciare, dosarelor personale a salariaților și dosarelor cu actele privind corespondența, inclusiv înaintează propuneri pentru soluționarea litigiilor pe cale amiabilă, referitor la problemele ce țin de activitatea de serviciu.

Direcția Economie, Dezvoltare Regională și Atragerea Investițiilor își desfășoară activitatea pe domeniile-cheie: achiziții publice, conform Legii nr.131/2015, achiziții de valoare mică, economie, atragere de investiții, cooperare externă. Astfel, pentru domeniul achiziții publice, direcția a realizat mai multe măsuri în conformitate cu cadrul legal în vigoare:

1. Licităția publică nr.[ocds-b3wdp1-MD-1679406597199](#) din 20.04.2023 privind achiziționarea „**Lucrări de reparații capitale a drumurilor publice locale în anul 2023**”. Valoarea estimativă a achiziției 1 020 000 lei. În urma evaluării ofertelor propuse (au fost depuse 10 oferte) a fost desemnată câștigătoare oferta propusă de SRL Group One, în valoare de 7 553 761,29 lei.

Rezultatele acestei proceduri de achiziție au fost contestate. Contestația nr.02/333/23 din 10.05.2023, depusă de către „Dromas-Cons” SRL pe marginea rezultatelor procedurii a fost respinsă, iar decizia grupului de lucru a fost menținută de ANSC.

2. Licităția publică nr.[ocds-b3wdp1-MD-1680508311066](#) din 20.04.2023 privind achiziționarea „**Lucrări de reparații curente și întreținerea drumurilor publice locale în anul 2023**”. Valoarea estimativă a achiziției 2 239 345 lei. În urma

evaluării ofertelor, (au fost depuse 3 oferte) a fost desemnată câștigătoare oferta propusă de SRL Group One, în valoare de **1 765 120** lei.

3. Licitația publică nr.[ocds-b3wdp1-MD-1681115704443](#) din 10.05.2023 privind achiziționarea „**Modernizarea și reconstrucția Stadionului raional Anenii Noi din orașul Anenii Noi strada Parcului 20A**”. Valoarea estimativă a achiziției - 2 161 999,20. În urma evaluării ofertelor propuse (au fost depuse 3 oferte) a fost desemnată câștigătoare oferta propusă de KVM Cons SRL, în valoare de **1841640,00** lei.
4. Concursul ofertelor de preț nr.[ocds-b3wdp1-MD-1684765593885](#) din 08.06.2023 privind achiziționarea „**Achiziția unui autovehicul**”. Valoarea estimativă a achiziției 200 000 lei. Oferte nu au fost depuse.
5. Concursul ofertelor de preț nr.[ocds-b3wdp1-MD-1686726168939](#) din 20.06.2023 privind achiziționarea „**Achiziția unui autovehicul - repetat**”. Valoarea estimativă a achiziției 200 000 lei. Oferte nu au fost depuse.
6. Licitația publică nr.[ocds-b3wdp1-MD-1680508311066](#) din 15.08.2023 privind achiziționarea „**Lucrări de reparații capitală a drumului L 478 Bulboaca-Chirca-Merenii Noi – Floreni (sectorul Botnareștii Noi – Merenii Noi)**”. Valoarea estimativă a achiziției 3 356 980 lei. În urma evaluării ofertelor propuse (au fost depuse 7 oferte) a fost desemnată câștigătoare oferta propusă de SRL Group One. Contractul în valoare de **2 466 300** lei.
7. Licitația publică nr.[ocds-b3wdp1-MD-1690358746039](#) din 18.08.2023 privind achiziționarea „**Achiziția și instalarea sisitemului/aparatului de roentgen la IMSP Centrul de sănătate Anenii Noi**”. Valoarea estimativă a achiziției 3 000 000,00 lei. În urma evaluării ofertelor propuse (au fost depuse 9 oferte) a fost desemnată câștigătoare oferta propusă de SC "Imunotehnomed" SRL.

Rezultatele acestei proceduri de achiziție au fost contestate. Contestația nr. 02/744/23 din 11.09.2023, depusă de către „Medexcom-Teh” a fost respinsă de ANSC. Contractul în valoare de 1 489 917,60 lei a fost semnat, înregistrat la Agenția Achiziții Publice și Trezoreria de Stat.

8. Licitația publică nr.[ocds-b3wdp1-MD-1700563154410](#) din 04.12.2023 privind achiziționarea „**Lucrari de reparație capitală a drumului L 479 Beriozchi – Hîrbovățul Nou si L488 Zoloteivca - Nicolaevca (piatra spartă)**”. Valoarea estimativă a achiziției 881 160,00 lei. În urma evaluării ofertelor propuse (au fost depuse 6 oferte) a fost desemnată câștigătoare oferta propusă de SRL "Group One", în valoare de 702 082,00 lei.
9. Procedura de Negocieri fără publicare prealabilă a unui anunț de participare (NFP) nr 02/23 din 05.05.2023 (HG nr.599/2020). Temeiul desfășurării HG nr.224 din19.04.2023. Obiectul achiziție „**Lucrări de reparație și întreținere a drumului public L478 Bulboaca – Chirca - Merenii Noi - Floreni**”. Valoarea extimativă a lucrărilor 782 700,00 lei. În urma negocierilor a fost încheiat contractul cu SRL Group One în valoare de 775 081,18 lei.

Tot odată, specialistul responsabil de domeniul achiziții publice a acordat, la solicitări, suport metodologic funcționarilor din primărie privind noutățile legislative în domeniu, a participat la seminare și instruirii întru dezvoltarea profesională, a realizat și alte atribuții conform fișei de post.

În domeniul achiziții publice de valoare mică au fost realizate activități conform HG nr.665/2016, ulterior HG nr.870/2022 (în vigoare de la 01.07.2023). Astfel, pe perioada anului 2023, având modificările legislative și de procedură pentru acest tip de achiziții, din 01.01.2023 și până la 30.06.2023 au fost întocmite și înregistrate 39 contracte în sumă totală de 3 918 828,51 lei, din 01.07.2023 până la finele anului - 30 contracte, în sumă de 1 119 407,93 lei. Conform HG nr.870/2022, contractele de valoare mică sunt realizate și raportate prin portalul informațional SIAR MTender.

Specialistul responsabil de promovarea politicilor economice a realizat analiza trimestrială a indicatorilor macroeconomici de dezvoltare a raionului precum și a acordat suport metodologic agenților economici tineri despre programele naționale de finanțare. La lansarea unor apeluri de idei de proiecte și apariția oportunităților de finanțare informația este diseminată către autoritățile publice locale, instituțiile publice și mediul privat.

Consiliul raional Anenii Noi, fiind semnatar al Convenției Primarilor pentru Energie și Climă, și-a asumat angajamentul de a micșora până în 2030 emisiile de carbon cu 30% și în decurs de 2 ani să elaboreze un plan de acțiuni pentru realizarea acestui angajament. Astfel, specialistul pe domeniul economie, în colaborare cu specialistul pe atragerea investițiilor au analizat un șir de date elocvente din domeniul energiei și climă și au întocmit draftul planului de acțiuni vizat. După includerea datelor pe platforma convenției, acesta va fi înaintat spre aprobare Consiliului raional. Tot în cadrul acestei inițiative, a fost depusă pe platforma convenției primarilor pentru energie și climă propunerea de proiect privind termoizolarea clădirii Centrului de sănătate Anenii Noi.

Având în vedere că în cadrul direcției, 2 specialiști sunt la început de activitate în administrația publică locală, o parte importantă a activității lor a constituit formarea și dezvoltarea capacităților profesionale.

La capitolul atragerea investițiilor, în 2023 autoritățile publice din raion au fost foarte active, participând la apelurile lansate la nivel național, cum sunt „Satul European Expres”, DAR 1+3, apelul Biroului politici de reintegrare, AIPA, inclusiv prin intermediul programului LEADER (GAL), și programe cu finanțare europeană – Programele transfrontaliere Interreg Dunărea 2021-2027, Bazinul Mării Negre și România-Republica Moldova pentru 2021-2027.

De menționat este că consiliul raional nu este eligibil pentru aplicare la programele naționale de finanțare, iar posibilitatea realizării unor proiecte este posibilă doar din surse externe. Având în vedere finalizarea proiectului de „Reconstrucție a cazangeriei în sală de sport”, proiect realizat cu suportul Consiliului județean Giurgiu, România, în anul 2023 a avut loc și elaborarea actelor pentru raportarea financiară de finalizare a finanțării.

Prin intermediul Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare a fost accesată o finanțare în valoare de peste 70 mii lei de către Centrul de sănătate Bulboaca pentru dotarea unei săli de reabilitare/recuperare a pacienților cu AVC, cu suportul specialiștilor direcției. Tot la capitolul investiții, specialiștii direcției au elaborat un portofoliu de proiecte de valoare mică pentru domeniul educație și sănătate.

În același sens, putem menționa că în anul 2023, au fost depuse eforturi în vederea dezvoltării relațiilor de cooperare externă existente, precum și identificarea unor noi parteneriate. S-a participat la mai multe măsuri în cadrul Euroregiunii Siret-Prut-Nistru, Euroregiunii EuroNest, a fost depus efort pentru identificarea partenerilor pentru aplicarea la programe transfrontaliere și menținute relațiile de cooperare cu partenerii din România.

În cadrul colaborării frumoase cu AO Femeie, Speranță, Viitor, în parteneriat cu AO Institutum Vitrum Civilis și UN WOMAN a fost realizat planul de acțiuni privind răspunsul la criza refugiaților, în contextual războiului din Ucraina. Planul a fost înaintat spre examinare Comisiei Situații Excepționale și ulterior a fost adoptat.

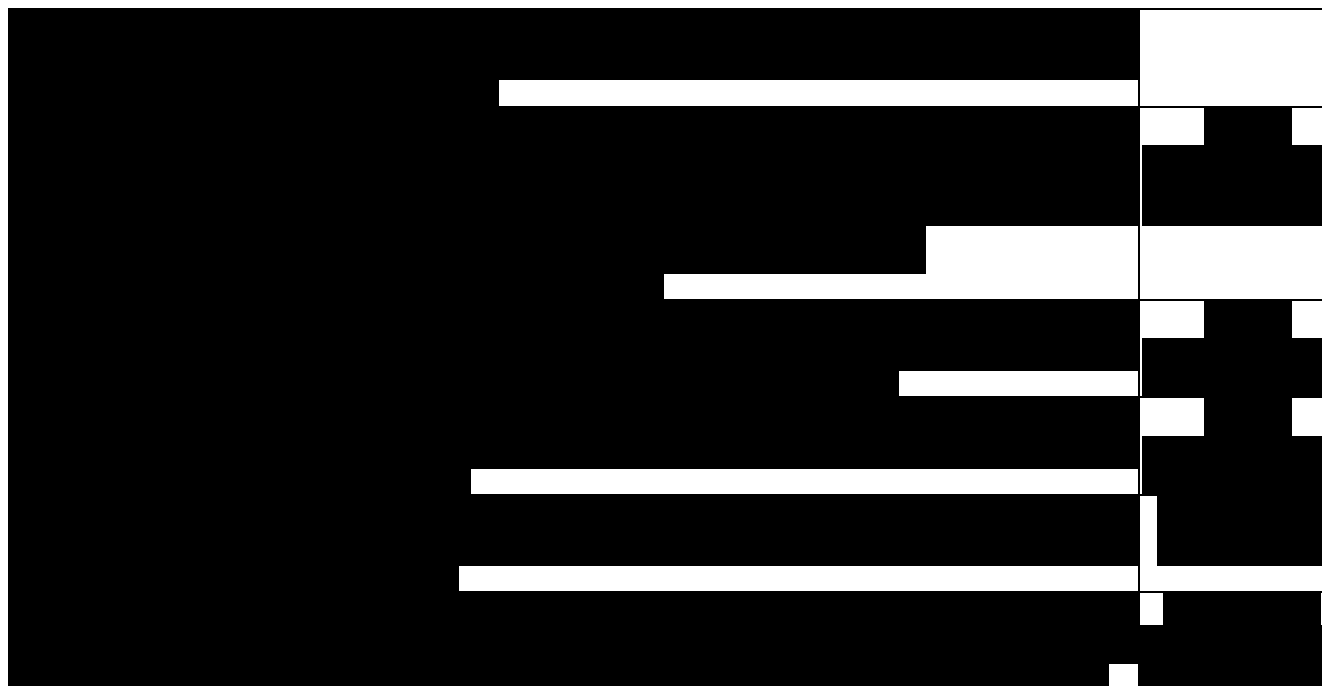
O altă colaborare este cea cu consorțiul STRIVE, implementator ACTED. Munca echipei direcției și a reprezentanților organizației partenera a dus la realizarea unei cercetări Area-Based Risk Assessment (ABRA) care va avea scopul final îmbunătățirea răspunsului la crize și dezastre. Totodată, în vederea atingerii obiectivelor de interes comun în domeniul instruirii, cercetării și inovării în administrația publică locală pe domeniul situații excepționale, proiectul este în plină desfășurare, 2023 fiind anul cu multe sesiuni de instruire și crearea unei platforme formate din reprezentanții asociațiilor obștești locale, autorități publice locale și reprezentanții Secției Situații Excepționale. În următoarele etape ale proiectului se planifică instruirea agenților economici, prioritar în domeniul agricol și finanțarea ideilor de proiecte care ar crește răspunsul la crizele climatice și de ordin antropogen.

În contextul crizei energetice, Agenția pentru Eficiență Energetică, actualul Centru Național pentru Energie Durabilă au fortificat activitatea și colaborarea cu autoritățile publice locale. Astfel, Consiliul raional Anenii Noi a solicitat mai multe informații de primăriile din raion despre clădirile publice, care necesită eficientizate energetic și consumul energetic pentru fiecare. Date obținute au fost remise pentru includerea în sistemul național „emis” care ar permite realizarea unui management energetic eficient și eficace la nivel național cu identificarea problemelor și eventualelor curențe în gestiunea clădirilor publice. O altă activitate comună a fost informarea și monitorizarea participării la cursurile de formare pentru operatorii din instituțiile publice deținătoare de cazane pe biomasă.

Se menționează că lipsa unui manager energetic raional duce la o executare neprofesională a măsurilor solicitate de CNED, iar specialiștii direcției, practic, diseminează informațiile primite și centralizează datele pentru acest domeniu, aflându-se în imposibilitate de a face careva prognoze sau de a dezvolta segmentul energetic în raion.

În anul 2023 Direcția a elaborat mai multe proiecte de decizii care au fost adoptate în cadrul ședințelor Consiliului raional:

Totodată, conform competențelor a fost realizată corespondența, înaintate demersuri către instituțiile statului și autoritățile publice locale și remise răspunsuri în termenii stabiliți în număr total de 69. Au fost recepționate mai multe demersuri din partea instituțiilor de control: Curtea de Conturi, Centrul Național Anticorupție, Ministere, Biroul de politici de reintegrare. Urmare a acestora, au fost solicitate date de la autoritățile publice locale, centralizate și remise spre control.

La capitolul instruirii, direcția a acordat suport direct în vederea organizării ședințelor de instruire organizate de Organizația de Dezvoltare a Antreprenoriatului pentru reprezentanții societății civile care intenționează să lanseze o afacere, reprezentanții asociațiilor obștești și a grupurilor de acțiune locală, precum și agenți economici, Agenția de Intervenții și Plăți în Agricultură pentru fermieri și agenți economici în domeniul agroindustrial, reprezentanții autorităților publice locale. Tot la capitolul seminare și instruirii, specialiștii direcției au informat și monitorizat participarea reprezentanților APL la ședințe online pe diverse domenii (antreprenoriat, mediu, eficiență energetică, climă, managementul deșeurilor, măsuri pentru subbazinul Bîc și Nistru, IDEP, institutul de Administrare publică.

În perioada raportată, Consiliul raional a participat la expoziția națională „Fabricat în Moldova” unde 12 agenți economici au participat cu produse autohtone, reprezentând raionul Anenii Noi. Pentru a conchide, menționăm că specialiștii direcției activează în conformitate cu planul aprobat și realizează competențele conform regulamentului de activitate a Direcției.

V. Dezvoltarea regională

Programul Satul European include proiecte prioritare de dezvoltare locală pentru finanțare a autorităților publice locale din raion pe domeniile:

1. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare locale

Măsura 1.1 Construcția, rehabilitarea/ modernizarea sistemelor de apă, de epurare a apei și de canalizare, destinate obiectivelor publice de interes local.

În cadrul programului s-au realizat mai multe proiecte de dezvoltare regională :

Primăria satului Roșcani a realizat proiectul Reabilitarea rețelelor de alimentare cu apă;
Primăria satului Mereni cu proiectul Construcția sistemului de alimentare cu apă și canalizare;

Primăria orașului Anenii Noi cu proiectul Construcția și extinderea rețelelor de canalizare;
Primăria satului Floreni cu proiectul Construcția a două rezervoare de apă potabilă subterane cu volumul de 300 m³ fiecare;

Modernizarea sistemului de aprovizionare cu apă din satul Bulboaca (sectorul Fabrica de vin);

Măsura 1.2 Instalarea iluminatului public

Primăria Hîrbovăț RMSI - Restabilirea și modernizarea sistemului de iluminat stradal - etapa finală;

Primăria satului Speia a realizat proiectul Reabilitarea iluminatului stradal pe traseul G109, ce unește localitățile Speia, Șerpeni, Delacău, Puhăceni amplasate în zona de Securitate;

Sporirea gradului de acoperire a străzilor cu iluminat stradal modern în comuna Calfa;

Prin programul Satul European s-au realizat proiecte de construcție și renovare a infrastructurii sociale. În satul Chetrosu s-a realizat proiectul Construcția acoperișului și termoizolarea fațadelor Grădiniței "Prichindel", de asemenea a fost implementat proiectul Construirea unui bloc nou de învățământ pentru educația timpurie în satul Merenii Noi.

Un loc strategic în economia raionului îl ocupă **SECTORUL AGRO-INDUSTRIAL**, care vine cu contribuția cea mai mare la Produsul Intern Brut, oferă cele mai multe locuri de muncă și care, la moment, este mai avantajos pentru populație, comparativ cu alte sectoare economice ale raionului. A crescut considerabil cererea din partea populației pentru produse alimentare și materie primă autohtonă, ceea ce ne face să conchidem că sectorul dat are un mare potențial economic pentru economia țării, cât și pentru piețele de desfacere din UE și CSI.

Activitatea sectorului agricol al raionului se extinde pe o suprafață de circa 43510,0 ha, teren cu destinație agricolă. Cele mai mari suprafețe sunt utilizate de către agricultorii raionului pentru cultivarea cerealelor de grupa I și II, circa 28700,0 ha. Pomicultura raionului ne bucură cu diversitatea fructelor crescute. Cele mai mari suprafețe sunt plantate cu prun – 683 ha, urmate de cultura mărului - 216 ha, cireși – 198 ha și piersici – 59 ha. Din suprafețele de viță de vie, 1418 ha în total pe raion, partea majoră este destinată soiurilor de vin – 1201 ha. Întreprinderile care dețin cele mai mari suprafețe de viță de vie sunt: SRL „RaiAgroCompany” - 220 ha și SRL „Agrovita-Comerț” - 143 ha. Sunt în creștere suprafețele cu plantații noi înființate, cea mai solicitată cultură fiind **nucul**, care în perioada anilor 2020 - 2023 a fost plantat pe o suprafață de 114,3 ha.

Anul 2023 pentru agricultură a fost un an cu deficit semnificativ de precipitații căzute sub orice formă, ceea ce a influențat mult asupra rezultatului muncii agricultorilor, or este cert faptul că, productivitatea culturii agricole este în directă dependență de umiditatea productivă a solului.

În **tabelul nr.1** este reprezentată structura suprafețelor însămânțate cu principalele culturi de câmp și culturile multianuale pentru o perioadă de 4 ani, 2020

- 2023 cu roada medie la 1 hectar. Analizând indicatorii din tabel vedem că, seceta anilor 2020 și 2023 a marcat sectorul agricol cu pagube foarte simțitoare. În anul 2023 cele mai mari pagube le-au suferit porumbul și floarea soarelui. De aceea astăzi agricultorii sunt cointeresați să utilizeze sistemul de irigare mai mult ca niciodată.

La ziua de azi, în raion sunt fondate 4 Asociații ai Utilizatorilor de Apă: cea mai productivă fiind „Dajida Prim Gura Bîcului”, care asigură irigarea a 1614 ha, „Acva Grup Puhăceni” – 965 ha, „Agroacvila Roșcani” – 893 ha și „AUA Varnița” – 250 ha. Regretabil este faptul că o suprafață impunătoare de teren agricol, dotată cu sistem de irigare nu se utilizează, motivul principal fiind terenurile mici fragmentate, ai căror proprietari nu fac agricultură, dar nici nu atribuie în arendă terenurile.

Spre exemplu, în satul Delacău, o suprafață de circa 500 ha nu poate fi irigată, deoarece nu li se permite conectarea la sistemul de irigare din Dubăsarii Vechi, care a fost reparat cu forțele fermierilor din localitate. Pe problema dată am solicitat implicarea Ministerului Agriculturii și anume a domnului ministru, ni s-a promis ajutor în soluționarea problemei, suntem în așteptarea propunerilor concrete pentru ambele părți. Sunt probleme și la capitolul consolidarea terenurilor cea ce ne face dificil implementarea tehnologiilor performante/avansate.

Tabelul 1

Suprafețele însămânțate a culturilor și roada medie la 1 hectar/chintale

Nr/c	Cultura	Suprafețele însămânțate pe perioada anilor nominalizați și roada medie la ha											
		a.2020/ha	chintale	tone	a.2021/ha	chintale	tone	a.2022/ha	chintale	tone	a.2023/ha	chintale	tone
I	Suprafața însămânțată total-din care	<u>26047</u>			<u>27281</u>			<u>27702</u>			<u>26950</u>		
1	<i>Cereale și leguminoase pentru boabe</i>	15620			17029			16854			16392		
1.1	Grâu de toamnă	5356	12,4	6641,4	7968	44,3	35298,2	7062	24,0	16948,8	8261	40,0	33044,0
1.2	Orz de toamnă și primăvară	1901	11,8	2243,7	1758	29,6	5203,6	1281	25,0	32025,0	1343	37,0	4969,0
1.3	Porumb pentru boabe	8363	6,5	54359,5	7303	85,9	62732,7	8511	2,4	20426,4	6518	35,0	22813,0
2	<i>Culturi tehnice: din care</i>	10240			10004			10621			10321		
2.1	Floarea soarelui	9535	10,0	9535,0	9220	27,7	25539,1	10140	1,2	12168,0	8757	17,0	14886,9
2.2	Rapița de toamnă	705	17,8	1254,9	784	18,2	1426,8	481	2,0	962,0	1564	25,0	3910,0
3	<i>Cartofi, legume</i>	187			248			227			236		
3.1	Cartof	37	251,3	2928,7	59	230,0	1357,0	66	25,0	1650,0	86	21,0	1806,0
3.2	Legume de câmp	150	300,6	4500,0	189	261,5	4939,9	161	12,0	1932,0	150	13,4	2010,4
4	<i>Plantații multianuale</i>	4510			4510			4510			4510		
4.1	Fructe sămânțoase	2116	37,9	818,6	2116	28,0	604,8	2116	8,0	1728,0	2116	6,0	12696,0
4.2	Fructe sămburoase	1176	43,8	5150,8	1176	57,5	6762,0	1188	7,0	8316,0	1188	7,5	8910,0
4.3	Struguri	1389	38,0	5278,2	1389	69,8	9695,2	1389	8,0	11112,0	1389	8,5	11806,0

SECTORUL ZOOTEHNIC a fost și rămâne ramura principală, sursa de furnizare a materiei prime pentru industria alimentară și industria ușoară, dar și sursa principală de îngrășăminte organice pentru sectorul agricol. Raionul Anenii Noi produce 60 % carne de pasăre din totalul 100 % produs pe republică și 50 % la compartimentul carne de bovine.

Pe ecran vă prezentăm **tabelul nr. 2** privind efectivul de animale în gospodăriile de toate categoriile pe principalele specii.

Tabelul nr. 2

Efectivul de animale în gospodăriile de toate categoriile pe principalele specii

	Anul 2019		Anul 2020		Anul 2021		Anul 2022	
	Capete	În % față de anul 2018	Capete	În % față de anul 2019	Capete	În % față de anul 2020	Capete	În % față de anul 2021
Bovine –total	4577	86,2	3565	80,8	3 264	91,6	3397	96,0
din care:								
Întreprinderi agricole	556	70,4	504	96,0	625	124,0	908	155,2
Gospodăriile populației	4021	89,0	3 061	78,7	2 639	86,2	2489	84,3
din ele vaci-total	3800	86,2	2 505	79,5	2 321	92,7	2359	94,7
din care:								
Întreprinderi agricole	254	70,0	374	136,0	423	113,1	524	133,3
gospodăriile populației	3026	87,9	2 131	74,1	1 898	89,1	1835	87,5
Porcine total-	68 343	114,6	69 828	96,0	62 294	89,2	67850	90,4
din care:								
Întreprinderi agricole	63 068	121,0	64 982	93,1	57 683	88,8	64005	91,1
Gospodăriile populației	5275	70,3	4 846	95,5	4 611	95,2	3845	80,1
Ovine și caprine-total,	15 031	104,1	12 215	94,7	11 451	93,7	10514	86,1
din care:								
Întreprinderi agricole	400	106,4	254	91,7	407	160,2	371	de 3,3 ori
Gospodăriile populației	14613	104,0	11 961	94,7	11 044	92,3	10143	83,9
Cabaline-total	261	83,4	202	80,2	159	78,7	149	78,8
din care:								
Întreprinderi agricole	3	75,0	2	100,0	2	100	2	100,0
Gospodăriile populației	258	83,5	200	80,0	157	78,5	147	78,6
Păsări-întreprinderile agricole	1575 477	93,6	952 278	60,7	1 341 392	140,9	1454440	96,7

Dacă urmărim tabelul respectiv, observăm că contribuția primordială în sectorul zootehnic este a ICS SRL “Golden PIGles” complex de porcine s.Roșcani cu un efectiv de 50000 capete; la fel un efectiv mare se crește la ICS “Funne Pig”s.Chirca-12000 capete; Ferma de bovine SRL “Agronatura” s.Bulboaca cu un efectiv de 165 capete,

fermă care își procesează producția sa proprie (lapte în sticlă, brânză, brinzeturi, iaurturi pentru copii) realizată sub marca „LATTES” - un produs ecologic care poate fi achiziționat în rețeaua de magazine „Linela” din țară.

Ferma zootehnică de prăsilă, atestată de stat, “Holștein” din s.Roșcani - denumire folosită pentru soiul juncilor de rasă pură “Holștein” crescute aici, are un efectiv de 200 de capete. Suntem primul raion în Republica Moldova, care deține rasa de vaci Jersey crescute la ferma SRL „Agro-Gogu” din s. Ruseni, având în prezent un efectiv de 320 capete, o rasă victorioasă în războiul prețurilor, laptele cărora este cu cel mai mare conținut de grăsimi. Vacile Jersey au cea mai lungă viață productivă, fiind rasă cu cea mai îndelungată perioadă în care dă lapte. În plus, Jersey este mult mai tolerantă la caldura, decât alte rase și este adaptată la o varietate mare de condiții climaterice și geografice.

În raion mai avem ferma de bovine SRL “Eriľuc”- cu un efectiv de 75 capete din s. Delacău, ferma de bovine ÎI “Lușmanschi Victor” din s. Chetrosu - 230 capete;

Mai puțin este dezvoltată în raion creșterea caprinelor. Cele mai mari ferme sunt în GȚ „Budur Petru” s. Zolotievca – cu un efectiv de 250 și în GȚ ”Hajajra Natalia” s.Telița cu un efectiv de 150 caprine.

Cât ține de avicultură, la ziua de azi avem în raion fabrica avicolă SRL “Floreni” cu efectivul de 850.000 capete, fabrica avicolă SRL “Avicola Rom Dan” s. Berezchi un efectiv de 60.000 capete.

Criza energetica și insuficiența de furaje aduc sectorul zootehnic în pragul falimentului. Paradoxal este faptul că, crescătorii de vaci pentru lapte primesc cel mai mic preț, de 6 lei per litru de lapte, în condițiile în care la raft laptele a ajuns și la 19-21 lei. Unii crescători de animale sunt pe cale să sacrifice animalele, pentru că cheltuielile pentru întreținerea animalelor nu se recuperează.

În anul trecut, urmare a bunei colaborări dintre asociațiile de profil și instituțiile statului, fermierii din sectorul zootehnic au beneficiat de diverse măsuri de suport financiar, care au contribuit la stimularea producției și la creșterea competitivității agricultorilor. În iulie 2023, a fost adoptată hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea de plăți directe în sectorul zootehnic, prin care statul își asumă angajamentul de subvenționare a sectorului zootehnic nu pe cap de animal, dar la litru de lapte produs și la kilogramul de carne realizat. Sperăm, că subvențiile date vor servi imbold pentru crescătorii de animale și producătorii de lapte pentru a revitaliza și continua activitatea în sectorul dat, fiind mai puțin expuși la schimbările care au loc în economia țării.

SERVICIUL RELAȚII FUNCiare ȘI CADASTRU

Cadastrul funciar al raionului este întocmit în baza cadastrului funciar al primăriilor localităților din hotarele administrativ-teritoriale ale raionului.

Astfel, la 01 ianuarie 2024 suprafața totală a raionului constituie 88761,86 hectare, inclusiv terenuri agricole – 62884,47 ha, din care terenuri arabile – 43350,91 ha, pârloagă – 2166,55 ha, plantații multianuale 7904,67 ha.

După tipul de proprietate terenurile sunt divizate după cum urmează:

1. Terenurile proprietate publică a statului –3474,04 ha;
2. Terenurile proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale –9958,76 ha
3. Terenurile aflate în proprietate privată – 49451,67 ha.

În rezultatul modificărilor parvenite pe parcursul anului în fondul funciar al raionului distribuirea lui după categoriile de folosință comparativ cu anul precedent este prezentată în **tabela nr.1**

Tabelul nr.1

№	Denumirea categoriilor de teren	Suprafața totală		diferența
		La 01.01.2023	La 01.01.2024	
1	2	3	4	5
I	Terenuri cu destinației agricole	53501,85	62884,47	+9382,62
II	Terenurile satelor, orașelor, destinate construcțiilor caselor de locuit, etc.	7578,51	8687,18	+1108,67
III	Terenurile destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor și cu alte destinații speciale.	2557,39	2542,7	-14,69
IV	Terenurile destinate protecției naturii etc.	89,01	89,01	-
V	Terenurile fondului silvic	11370,56	11345,15	+25,41
VI	Terenurile fondului apelor	3201,37	3201,37	-
VII	Terenurile fondului de rezervă	11,98	11,98	-
VIII	Total terenuri	88761,86	88761,86	-

Terenurile cu destinație agricolă la 01 ianuarie 2024 constituie 62884,47 ha sau 70,84 % din suprafața raionului.

În comparație cu 01 ianuarie 2023, suprafața acestor terenuri se mărește cu 9382,62 ha. Ca factor pozitiv în activitățile de consolidare a terenurilor servesc tranzacțiile declanșate pe piața funciară și în special tranzacțiile de vânzare - cumpărare a terenurilor agricole.

Terenurile satelor, orașelor destinate construcțiilor de locuit, clădirilor de menire social-culturală s.a., constituie 8687,18 ha.

În această categorie de terenuri au fost introduse modificările conform materialelor cu privire la stabilirea hotarelor intravilanului localităților în care au fost efectuate lucrările cadastrale pentru înregistrarea masivă a loturilor de pe lângă casă.

Terenurile ocupate de microraioul Северный (43,26 ha) din s.Varnița de asemenea sunt atribuite la categoria terenurilor localităților urbane.

Suprafața terenurilor destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor și cu alte destinații speciale constituie 2542,7 ha.

La 01 ianuarie 2024 suprafața terenurilor destinate protecției naturii, ocrotirii sănătății, activității recreative, terenurile de valoare istorico-culturală ș.a. constituie 89,01ha. În această categorie sunt incluse terenurile cu suprafața de 1,28ha, terenuri aferente construcțiilor Fundației Sociale de Binefacere „Împreună” din s.Gura Bîcului. La fel, și terenurile monumentului paleontologic de lângă s. Calfa cu suprafața de 35,0 ha, precum și alte terenuri, cerințe stipulate în Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat (nr.1538 din 25.02.1998.)

Suprafața terenurilor fondului silvic la începutul anului 2024, constituie **11345,15** hectare, față de **11370,56 ha**, din anul 2023.

Terenurile fondului apelor constituie 3201,37 hectare, și rămâne nemodificată.

Din suprafața totală a terenurilor agricole din raion (62884,47ha) în gestiunea deținătorilor de teren cu destinație agricolă (terenuri proprietate privată) se află 49451,67 ha sau 78,63%, inclusiv teren arabil - 39973,3 ha, livezi – 2737,92 ha, vii – 2921,32 ha, pășuni și pârlage - 1881,36 ha.

Foarte multe terenuri agricole amplasate în zona râului Nistru au sisteme de irigare însă nu le folosesc, unele stații de pompare a apelor construite în perioada sovietică sunt nefuncționale. Cu toate acestea rămâne de constatat faptul că terenurile irigabile se folosesc neeficient. Multe din terenurile irigabile necesită scoaterea de la evidență din cauza ieșirii din funcțiune a rețelelor de irigație. O altă parte a acestor terenuri, pentru a fi repuse în folosință, necesită investiții capitale, de care beneficiarii terenurilor respective nu dispun.

Și terenurile desecate din lunca râului Bîc cu suprafața de 1405 ha, la fel se folosesc neefectiv din cauza deteriorării utilajului de pompare și evacuare a apei și neîndeplinirea lucrărilor de curățire a rețelelor de desecare. Apa din râul Bîc este foarte poluată cu începere din minicipiul Chișinău, iar după Stația de epurare Chișinău, apa din râu, practic constituie apă prelucrată și deversată de la stație, unde indicii chimici depășesc de zeci de ori normele, prin urmare această apă nu poate fi folosită la irigare.

Reglementarea rapoartelor juridice privind bunurile imobile cu statut de locuință și patrimoniul statului

Consiliul Raional este autoritatea publică locală care asigură respectarea dreptului constituțional al cetățenilor RM la locuință. Astfel, în responsabilitatea specialistului în domeniul privatizării stă consultarea cetățenilor privind procedura legală de privatizare a spațiilor locative, pregătirea setului de acte necesare și întocmirea contractelor de privatizare. Pe parcursul anului 2023 au fost privatizate și înregistrate 5 locuințe și eliberate către solicitanți 70 de Extrase din hotărârile comisiei de privatizare a spațiului locativ cu privire la persoanele care au participat la privatizarea locuințelor din raion.

Evidența patrimoniului al instituțiilor publice din raion este la fel una din atribuțiile Consiliului raional, de aceea, anual sunt recepționate dările de seamă și rapoartele financiare ale autorităților publice locale de nivelul I, instituțiilor de învățământ, centrelor de sănătate publică, întreprinderilor de stat și municipale, și ulterior întocmită și prezentată darea de seamă centralizată privind valoarea patrimoniului public al acestor instituții către Agenția Proprietăți Publice.

În vederea monitorizării respectării legislației privind înstrăinarea bunurilor imobile ale statului, pe parcursul anului s-a petrecut o conlucrare eficientă cu autoritățile publice locale de nivelul I prin verificarea setului de acte necesare pentru desfășurarea licitațiilor publice și participarea în calitate de membru al comisiei la 10 licitații cu strigare privind vânzarea-cumpărarea/arenda/supecificia bunurilor imobile proprietate publică al autorităților publice locale de nivelul I.

Dezvoltarea durabilă, creșterea economică, modernizarea infrastructurii unei localități presupune în primul rând implimentarea mecanismului care va satisface cerințele vitale ale locuitorilor prin asigurarea creșterii calității vieții, ocrotirii sănătății, educației și dezvoltării sociale. Sectorul agroindustrial a fost și va fi mereu sectorul care va determina nivelul de trai al populației și nivelul economic al țării.

Dezvoltarea durabilă, creșterea economică, modernizarea infrastructurii unei localități presupune în primul rând implementarea mecanismului care va satisface cerințele vitale ale locuitorilor prin asigurarea creșterii calității vieții, ocrotirii sănătății, educației și dezvoltării sociale. Aceasta este preocuparea de bază a **Secției Construcții**.

În scopul realizării acestui mecanism, pe domeniul construcțiilor în cadrul **Programului de construcții și reparații capitale a instituțiilor bugetare pentru anul 2023, Consiliul raional a alocat surse financiare în sumă de 11 997,0 mii lei, valorificate fiind 8 597,0 mii lei** din bugetul raional. Alocările au fost stabilite conform Deciziilor consiliului raional pentru anul 2023 pentru lucrările de construcție, reconstrucție și reabilitare a edificiilor, cât și pentru elaborarea documentației de proiect, cu următoarele exemplificări:

Nr. d/o	Denumirea obiectului	Suma alocată (mii lei)	Valorificat	Achitat	Notă
1	Consiliul Raional Anenii Noi reparație curentă a subsolului amenajarea sălii mari	40,0 146,3	40,0 146,3	Achitat	Executat
2	IMSP Spitalul raional Anenii Noi, implementarea proiectului cu jud.Vaslui, de achiziție și instalare a două ascensoare	1750,0			Pentru anul 2024
3	Modernizarea și reconstrucția stadionului raional Anenii Noi, lucrări de așternere a covorului și amenajare, montarea utilajului, alte servicii	2487,0 2162,0 298,0 40,0	2487,0 2162,0 298,0 40,0	Achitat	Executat
4	Reparație capitală (amenajarea teritoriului) la Casa raională de cultură	300,0			
5	Centrul de Sănătate Secția Medicilor de familie Anenii Noi (proiect în parteneriat cu Consiliul Județean Arad) procurarea aparatului roentgen, lucrari de reparatie	1450,0 104,0			Pentru anul 2024
6	IP Azilul persoanelor în etate și cu dizabilități s.Puhăceni, cofinanțare pentru reparația capitală a încăperilor	40,0	40,0	Achitat	Executat
Cofinanțări					
7	Cofinanțare primăriei or. Anenii Noi pentru lucrări proiect de dezvoltare regională Hub Național de turism sportiv	900,0	900,0	Cofinanțarea achitată	
8	Primăria s. Roșcani Cofinanțare în cadrul proiectului achiziționarea de vehicule și echipament de dezapezire, întreținere a spațiilor verzi	140,0	140,0	Cofinanțarea achitată	Executat
9	Cofinanțare primăriei s. Delacau în cadrul proiectului achiziționarea de vehicule și echipament de dezapezire, întreținerea spațiilor verzi. Termoizolarea clădirii OMF	93,0 56,0	93,0 56,0	Achitat	Executat

10	Cofinanțare primăriei s. Calfa în cadrul proiectului achiziționarea de vehicule și echipament de dezapezire, întreținerea spațiilor verzi	100,0	100,0	Cofinanțarea achitată	Executat
11	Cofinanțare primăriei s. Merenii Noi , în vederea implementării proiectului construcția unui bloc nou de învățământ.	137,0	137,0	Achitat	Executat
12	Cofinanțare primăriei s.Telița pentru lucrări de reparație capitală drumului central.	200,0	200,0	Achitat	Executat
13	PCofinanțare pimăriei com. Zolotievca pentru achiziționarea de vehicule si echipament de dezapezire, întreținere a spațiilor verzi	100,0	100,0	Achitat	Executat
14	Cofinanțare primăriei s.Varnita pentru lucrări de reparație capitală drumului central.	150,0	150,0	Achitat	Executat
15	Cofinanțare primăriei s.Mereni pentru lucrări de reparație capitală drumului central.	150,0	150,0	Achitat	Executat
16	Cofinanțare primăriei s.Cobusca Noua pentru lucrări de reparație capitală a drumului de acces spre stadion	50,0	50,0	Achitat	Executat
Instituții Publice					
17	Gimnaziul- grădiniță s. Delacău reparația sălii de sport	73,3	73,3	Achitat	Executat
18	IP Gimnaziul Cobusca Noua procurarea cazanului	54,5	54,5	Achitat	Executat
	IP Gimnaziul Botnărești lucrări de reparație a pardoselilor în sala de sport	50,0	50,0	Achitat	Executat
19	IMSP CS Speia Reparația capitala a acoperisului OMF Puhceni	200,0			Pentru anul 2024
20	IP Gimnaziul Roșcani pentru lucrari de reparație a sălii de sport;	80,0	80,0	Achitat	Executat
21	IP Gimnaziul Ciobanovca pentru procurarea și instalarea unui cazan;	85,5	85,5	Achitat	Executat
22	IP LT „A.Puşkin” or. Anenii Noi pentru elaborarea documentatiei de proiect a sistemului de termoficare.	100,0	100,0	Achitat	Executat
23	Î LT „E.Nicula” Mereni pentru cofinanțare la reparația capitală a complexului sportiv.	100,0	100,0	Achitat	Executat
24	Î LT „I. Creanga” Hîrbovat pentru cofinanțare la reparația capitală a complexului sportiv.	200,0	200,0	Achitat	Executat
25	IP LT „A. Straistă” or. Anenii Noi pentru elaborarea documentației de proiect la schimbarea acoperișului si termoizolarea clădirii.	190,0	190,0	Achitat	Executat

Infrastructura drumurilor este punctul principal în derularea activității vitale a localității. În urma uzurii drumurilor publice provocată de transporturile de greutate, ce depășesc limitele admise, apare necesitatea reparației.

În scopul reabilitării rețelelor de drumuri publice de interes local pe teritoriul raionului Anenii Noi a fost alocată suma de **12 799,6 mii lei** din contul transferurilor de la bugetul de stat și valorificate conform tabelului de mai jos:

Nr d/o		Denumirea drumului	Volumul alocațiilor (mii lei)	Valorificat (mii lei) I etapă	Valorificat (mii lei) II etapă	Total	Total reparat km
1	L478	Bulboaca-Chirca-Merenii Noi-Floreni (sectorul Socoleni)	1200,00	858,45		858,45	0,20
2	L478	Bulboaca-Chirca-Merenii Noi-Floreni (sectorul Botnarestii Noi)	6000,00	4429,15		4429,15	0,75
3	L479	Beriozchi – Hîrbovățul Nou	3000,00	2266,20		2266,20	0,51
4	L478	Bulboaca-Chirca-Merenii Noi-Floreni (sectorul Botnarestii Noi – Merenii Noi)	2466,31		2466,31		0,56
5	L488	Zoloteivca – Nicolaevca (piatra sparta)	119,38		119,38		0,15
6	L479	Beriozchi – Hîrbovățul Nou (piatra sparta)	582,71		582,71		0,64
7		Lucrari de asigurare a sigurantei circulatiei rutiere	178,98		178,98		
8		Elaborarea și coordonarea schemelor de instalare a indicatoarelor rutiere	60,00	60,00		60,00	
9		Întreținerea drumurilor de iarnă și vară	2539,60			1765,20	
10		Sume achitate responsabilui tehnic	73,25			73,25	
		Total	12799,60			12799,60	2,02

Arhitectură, Urbanism și Amenajarea Teritoriului

Documentația de Urbanism și Amenajare a Teritoriului prezintă complexul de acte, planuri și proiecte care etapizează acțiunile de dezvoltare echilibrată a teritoriului administrat în scopul eliminării disfuncționalităților.

Documentația de Urbanism și Amenajare a Teritoriului prezintă complexul de acte, planuri și proiecte care etapizează acțiunile de dezvoltare echilibrată a teritoriului administrat în scopul eliminării disfuncționalităților.

Secția Construcții în permanență acordă suport informațional Administrațiilor Publice Locale de nivel I, persoanelor fizice, juridice, Instituțiilor Publice și de Învățământ în domeniul arhitecturii, urbanismului și amenajării teritoriului, la proiectare și elaborarea schemelor de amplasare a obiectelor vizate, etc.

În responsabilitatea arhitectului - șef de raion, stă întocmirea și coordonarea tuturor actelor din domeniul Urbanism și Amenajare a Teritoriului, administrat de către Consiliul raional Anenii Noi. Evidența conformității schițelor de proiect, a proiectelor de execuție a obiectelor sociale sau individuale, trasarea rețelelor edilitare, construcția noilor trasee de drum public, respectarea distanțelor și razelor de protecție sanitară a obiectelor din domeniul agricol, zootehnic, sănătate, învățământ și celor ce pot influența mediul ambiant, etc.

Localitățile raionului Anenii Noi, actualmente nu dețin Documentația de Urbanism și Amenajare a Teritoriului (PUG) actualizată, care ar permite sistematizarea tuturor domeniilor de activitate, administrare și infrastructură. În scopul unei dezvoltări durabile a localităților pentru actualizarea PUG, este necesară conlucrarea cu Organele Centrale de Stat pe segmentul acoperirea financiară a proiectelor, suportul documental/informațional, care ulterior va avea un impact important în activitatea APL de nivel I.

Indiferent de situația existentă în domeniul Urbanismului și Amenajării Teritoriului în cadrul raionului Anenii Noi, depunem străduință, profesionalism și legalitate în aplicare cunoștințelor pentru a oferi suport informațional specializat.

În acest an au fost abordate diverse domenii de dezvoltare prin aplicarea la Proiecte de investiții de către APL de nivel I și , desigur, abordarea competitivă a agenților economici din teritoriu pentru dezvoltarea afacerii, conform celor **cca. 76 de Autorizații pentru Construcții**, emise către obiectele actualmente construite sau în derularea procesului de construcție. Emiterea actelor permissive prezintă o responsabilitate a arhitectului – șef de raion ca specialist în domeniu și a primarului ca administrator al UAT. Acestea sunt emise în scopul dezvoltării localității, afacerilor și pentru a oferi servicii de calitate populației. În acest scop au fost permise Proiecte de execuție, care ulterior vor fi implementate, **cca. 118 de Certificate de Urbanism pentru proiectare**.

Secția construcții are angajament de a consulta, soluționa în limita competențelor problemele tuturor instituțiilor publice, agenților economici și desigur populației. În cadrul Secției Construcții sunt discutate, precăutate probleme, solicitări și reclamații din sectorul Arhitectură, Urbanism și Amenajarea Teritoriului, Construcții și Drumuri, etc.

Structura sistemului de învățământ raional în ultimii 2 ani: 2022 și 2023 rămâne a fi constantă, astfel în raion activează 63 instituții de învățământ general, după cum urmează:

Tipul Anul	Instituții preșcolare	Școli primare	Școli primare-grădinițe	Gimnazi-grădiniță	Gimnazii	Licee	Instituții speciale	Instituții extrașcolare
2022	27	1	1	3	19	7	1	1. CCE Ciocârlia 2. Școala Sportivă Anenii Noi 3 Școli de arte: or. Anenii Noi, Varnița, Mereni
2023	27	1	1	3	19	6	În proces de reorganizare	5

Numărul instituțiilor de învățământ rămâne a fi constant pe parcursul ultimilor 2 ani. În 2023 liceul teoretic Olimp s.Puhăceni a fost reorganizat în gimnaziu, din motivul lipsei treptei liceale de instruire. În proces de reorganizare este și Școala Internat Auxiliară Bulboaca. Numărul total de elevi cuprinși în procesul educațional este de 10079 în 2023, comparativ cu 10223 în 2022. Din numărul total de copii școlarizați:

	Numărul total de copii școlarizați	Din ei în instituții de învățământ preșcolar	Din ei în instituții de învățământ primar și secundar general
2022	10223	3027	7196
2023	10079	2925	7154

Constatăm o micșorare a numărului de copii, în majoritatea cazurilor copii pleacă cu părinții peste hotare, ca cauze secundare mai menționăm: schimbarea locului de trai în alte localități ale republicii și/sau înscrierea copiilor în instituțiile de învățământ din municipiul Chișinău. O situație mai specifică o au instituțiile în care numărul de copii ponderați este sub 91, sau este la limită, ceea ce are impact direct asupra situației financiare a acestora. Astfel, la acest capitol situația este următoarea:

Nr.d/o	Instituția	Numărul efectiv de elevi	Numărul de elevi ponderați	Deficit pentru anul 2024
1	IPG Botnărești	71	64	477,9 mii lei
2	IPG Maximovca	97	86	S-au alocat surse din componenta raională pentru învățământ
3	IPG Zolotievca	84	77	
4	IPG Visegrad Calfa	99	92	898,8 mii lei

Procesul educațional este realizat de 861 cadre didactice: 238 educatori și conducători muzicali în învățământul preșcolar; 544 învățători și profesori în învățământul primar și secundar general și 79 cadre didactice în învățământul extrașcolar. Angajați în sistemul educațional avem 13 tineri specialiști, dintre care 7 activează al treilea an. În anul de studii 2023-2024 s-au angajat 6 tineri specialiști.

În anul de studii 2022-2023 specialiștii secției management al curriculumului și formare profesională continuă au realizat 69 de activități de formare pentru toate cadrele didactice și manageriale din instituțiile de învățământ general, după cum urmează: întruniri metodice - 23, seminare - 17, mese rotunde - 10, ateliere - 12, traininguri -1, școala tânărului specialist - 2, clubul tinerilor specialiști - 2, master class - 1, program național de alfabetizare digitală pentru cadrele didactice educația preșcolară - 1, comparativ cu anul precedent când sau organizat și desfășurat 44 de activități de formare profesională. În context, menționăm activitățile de formare pe domeniul educației incluzive, realizate la cel mai înalt nivel de specialiștii Serviciului de Asistență Psihopedagogică. De consiliere beneficiază nu doar elevii, dar și cadrele didactice, manageriale, cât și părinții elevilor.

Bucură faptul că rata promovabilității examenelor naționale de bacalaureat a crescut în anul 2023 față de anul 2022. Astfel, dacă rata promovabilității pe țară a fost în anul 2022 de 91,87%, iar în anul 2023 - 89,18%, apoi rata promovabilității pe raion a fost de 89,86 % în anul 2022, iar în anul 2023 este de 91,43% .

La treapta gimnazială, rezultatele examenelor de absolvire a gimnaziului în sesiunile din ultimii 2 ani sunt următoarele: în anul 2022 rata promovabilității pe raion a fost de 99,87 %, iar în 2023 a constituit 99,85 %.

La treapta primară avem o rată de promovare a testării naționale de 100 % în ultimii 2 ani. Analizând datele prezentate în tabelele de mai sus, putem afirma cu certitudine că la capitolul evaluare finală la trepte de școlaritate, avem rezultate stabile cu tendință spre îmbunătățire. *Organizarea alimentației în instituții pe parcursul anilor 2022 și 2023:* pe lângă elevii din învățământul primar, sunt alimentați gratuit elevi din familii social-vulnerabil din sursele alocate de APL I: Primăria Anenii Noi (2 instituții), Primăria Mereni, Primăria Puhăceni, Primăria Chetrosu (2 instituții), Primăria Ciobanovca, Primăria Delacău, Primăria Maximovca, Primăria Speia, Primăria Țințăreni; din contul părinților se alimentează elevi din clasele V-XII, din ÎILT *Andrei Straistă* Anenii Noi, IPLT *Mihai Eminescu* Anenii Noi, ÎILT *Ion Creangă* Hirbovăț, ÎILT *Emil Nicula* Mereni, IPG Cobusca Nouă. Către școlile de circumscripție: IPLT *Mihai Eminescu* or. Anenii Noi, IPLT *Alexandr Pușkin* or. Anenii Noi, ÎILT *Emil Nicula* Mereni, IPG Ciobanovca, IPG Zolotievca, IPG Cobusca Veche, și IPLT Varnița din localitățile arondate au fost transportați 575 elevi în 2022 și 624 elevi în 2023. De asemenea, în 2023, în perioada septembrie-decembrie, spre IPG Maximovca au fost transportați 9 din 14 elevi din s. Dolinoe, raionul Criuleni, localitate în care gimnaziul a fost optimizat, iar părinții au solicitat înscrierea elevilor în IPG Maximovca. Infrastructura instituțiilor de învățământ primar și secundar general din raion este în permanentă dezvoltare și consolidare. În anexa prezentei informații este prezentată situația privind anul construcției și vârsta blocurilor de studii ale instituțiilor de învățământ. Analizând informația constatăm următoarea repartizare a vârstei blocurilor de studii:

20-30 ani	31-40 ani	41-50 ani	51-60 ani	Peste 60 ani	87 ani
2 instituții	8 instituții	7 instituții	7 instituții	5 instituții	1 instituție

În anul 2023 obiective ale reparațiilor capitale au fost:

1. Schimbarea cazanelor în IPG Chirca, IPG Speia, IPG-Grădinița Merenii Noi, IPG Ciobanovca (sursă - componenta raională pentru învățământ).
2. Schimbarea geamurilor blocului de studii (partea de Nord) - IPG Șerpeni.
3. Construcția terenului sportiv cu înveliș artificial - IPG Ciobanovca.
4. Reparația sistemului de încălzire IPG Todirești (sursă APL I), IPG *Grigore Vieru* Chetrosu (sursă Proiect DAR 3+1).
5. Blocul sanitar intern ÎILT *Emil Nicula* Mereni (sursă AO Pro Mereni Studium), IPG *Anton Guzun* Bulboaca (sursă proiect Ministerul Educației și Cercetării).
6. Reparația capitală a blocului alimentar IPG Cobusca Nouă (sursă Consiliul raional, APL I, Proiectul Național Satul European Expres).
7. Grădina școlară în IPG – Grădinița Telița și IPG Cobusca Nouă (Proiect).
8. Amenajarea Clasei viitorului în IPLT *Alexandr Pușkin* Anenii Noi (sursă Consiliul Raional).
9. Amenajarea Centrului Educațional Digital în IPLT *Mihai Eminescu* Anenii Noi (sursă buget instituție).
10. Modernizarea rețelei internet în IPCEG- GE *Luceafărul* Delacău (sursă buget APL I și instituție).
11. Construcția unui bloc destinat grupelor preșcolare din IPG- Grădinița Merenii Noi (sursă Proiectul Satul European I).

Ca obiecte ale reparațiilor capitale în grădinițe au fost:

1. Pavarea curții instituției IET *Izvoaraș Anenii Noi* (sursă buget APL I).
2. Reparație capitală a unor încăperi IET *Poiana picilor Floreni* (sursă buget APLI).
3. Reparația capitală a sălii de festivități IET *Romanița Varnița* (sursă buget APL I).

Evaluând gradul de pregătire a instituțiilor către anul de studii, precum și în cadrul vizitelor de monitorizare din instituții, examinând informațiile prezentate de manageri, s-au constatat un șir de problemele cu care se confruntă instituțiile de învățământ:

1. Insuficiență de cadre didactice la unele discipline: matematică, fizică, limba și literatura română, limba străină (engleză), informatică, chimie/biologie, învățământ primar, educație muzicală, educație fizică, educație tehnologică; conducători muzicali, educatori în instituțiile de educație timpurie.
2. Lipsa asistentului medical în 7 școli: IPG *Speia*, IPG *Anton Guzun Bulboaca*, IPG *Grigore Vieru Chetrosu*, IPG *Zolotievca*, IPG *Roșcani*, IPG *Chirca*, IPG-Gr.*Telița* și 5 instituții de educație timpurie: *Andrieș Chirca*, *Scufița Roșie Roșcani*, *Peștișorul de aur Calfa*, *Plopușor*, *Romanița Bulboaca*
3. Lipsa serviciilor pentru copiii cu CES în grădinițele de copii.
4. Dotarea insuficientă a laboratoarelor de chimie, fizică, biologie, educație tehnologică, educație plastică, săli sportive cu mobilier standardizat, echipament tehnic de predare-învățare-evaluare
5. Dezvoltarea și consolidarea infrastructurii instituțiilor de învățământ reieșind din problemele constatăte, după cum urmează:
  - reparația acoperișului: IPLT *Mihai Eminescu or.Anenii Noi* (blocul II), IPG *Șerpeni*, IPG *Ion Creangă Țințăreni*, IPȘP *Hîrbovăț*, IPG *Cobusca Nouă*, IPG *Cobusca Veche*, IPG *Geamăna*, IPG *Gura Bîcului*, IPG *Roșcani*, IPG *Speia*, IPG *Chirca*, IPG *Ciobanovca*, ÎILT *Ion Creangă Hîrbovăț*, IPLT *Alexandr Pușkin Anenii Noi*.
  - reparația sistemului de încălzire: IPG *Ion Creangă Țințăreni*, IPG *Speia*, IPG *Anton Guzun Bulboaca*, ÎILT *Ion Creangă Hîrbovăț*, ÎILT *Emil Nicula Mereni*, IPG *Olimp Puhăceni*, IPLT *Alexandr Pușkin Anenii Noi*;
  - termoizolarea blocurilor de studii: IPG *Floreni*, IPLT *Mihai Eminescu or.Anenii Noi* (blocul I și anexele), IPG *Șerpeni*, IPG *Ion Creangă Țințăreni*, IPȘP *Hîrbovăț*, IPCEG-Gr *Luceafărul Delacău*, IPG *Gura Bîcului*, IPG *Maximovca*, IPG-Gr.*Merenii Noi*, IPG *Roșcani*, IPG *Speia*, IPG *Grigore Vieru Chetrosu*, IPG *Todirești*, IPG *Chirca*, IPG *Ciobanovca*, IPG *Anton Guzun Bulboaca* IPLT *Varnița*, ÎILT *Emil Nicula Mereni*, IPLT *Alexandr Pușkin Anenii Noi*;
  - reparația blocurilor sanitare interne: IPLT *Mihai Eminescu or.Anenii Noi*, IPG *Cobusca Nouă*, IPG-Gr.*Merenii Noi*, IPG *Chirca*(finalizare);
  - reparația sistemului electric: IPG *Șerpeni*, IPȘP-Gr.*Merenii*, IPȘP *Hîrbovăț*, IPG *Cobusca Veche*, IPG *Geamăna*, IPG *Maximovca*, IPG *Roșcani*, IPG *Speia*, IPG *Chirca*, IPG *Ciobanovca*, IPG *Anton Guzun Bulboaca*, ÎILT *Ion Creangă Hîrbovăț*, IPLT *Alexandr Pușkin Anenii Noi*;
  - instarea sistemului antiincendiar: IPG-Gr *Telița*, IPG *Floreni*, IPG *Geamăna*, ÎILT *Emil Nicula Mereni*;
  - reparația blocurilor alimentare: IPLT *Mihai Eminescu or.Anenii Noi*, IPG *Cobusca Nouă* (finalizare), IPG *Grigore Vieru Chetrosu* (inclusiv sala de festivități), IPG *Botnărești*.
  - reparația sistemului de canalizare: IPG-Gr.*Merenii Noi*, IPG *Chirca*, ÎILT *Emil Nicula Mereni*, IPLT *Alexandr Pușkin Anenii Noi*.

Am vrea să atenționăm Consiliul raional asupra faptului că unele instituții de învățământ activează în blocuri foarte vechi, punând, astfel, în pericol viețile și sănătatea

copiilor în procesul instructive-educativ. În tabelul de mai jos este oglindită vârsta blocurilor de studii a instituțiilor din raion.

Nr.	Instituția	Anul construcției	Vârsta blocului de studii
1	ÎÎLT <i>Andrei Straista</i> Anenii Noi	1974	50 ani
2	IPLT <i>Mihai Eminescu</i> Anenii Noi	Blocul II-1956, blocul II -1963, blocul III-1979	68 /61/45 ani
3	IPLT <i>Alexandru Pușkin</i> Anenii Noi	1979	45 ani
4	ÎÎLT <i>Ion Creangă</i> Hîrbovăț	1993	31 ani
5	ÎÎLT <i>Emil Nicula</i> Mereni	1985	39 ani
6	IPLT Varnița	1970	54 ani
7	IPG <i>Anton Guzun</i> Bulboaca	1974	50 ani
8	IPG Botnărești	1990	34 ani
9	IPG <i>Visegrad</i> Calfa	1986	38 ani
10	IPG Cobusca Nouă	1980	44 ani
11	IPG Cobusca Veche	1960	64 ani
12	IPG Ciobanovca	1965	59 ani
13	IPG <i>Gr.Vieru</i> Chetrosu	1971	53 ani
14	IPG Chirca	2002	22 ani
15	IPCE G-Gr. <i>Luceafărul</i> Delacău	1999	25 ani
16	IPG Floreni	1937	87 ani
17	IPG Geamăna	1961	63 ani
18	IPG Gura-Bîcului	1983	41 ani
19	IPG Maximovca	1989	35 ani
20	IPG <i>Olimp</i> Puhăceni	1965	59 ani
21	IPG-Gr. Merenii Noi	1979	45 ani
22	IPG Roșcani	1989	35 ani
23	IPG Speia	1986	38 ani
24	IPG Șerpeni	1973	51 ani
25	IPG-Gr. Telița	1964	60 ani
26	IPG Todirești	1959, blocul II - 2011	65, blocul II-13 ani
27	IPG <i>Ion Creangă</i> Țîntăreni	1989	35 ani
28	IPG Zolotievca	1963	61 ani
29	IP ȘP-Gr Mereni	1964	60 ani
30	IP ȘP Hîrbovăț	1969	55 ani

Activitate metodică a **Direcției Cultură și Turism** s-a axat pe coordonarea cu activitatea instituțiilor de cultură din teritoriu caselor/căminelor de cultură, bibliotecilor și muzeelor în domeniile: promovării politicii de ocrotire, conservare și valorificare a patrimoniului cultural, dezvoltarea colecțiilor de bibliotecă, controlul bibliografic local, evidența și protecția a patrimoniului muzeal, organizarea expozițiilor, completarea, restaurarea și conservarea patrimoniului.

Activitatea metodică a Bibliotecii Publice Raionale s-a axat pe coordonarea activității de formare profesională continuă pentru cele 36 de biblioteci publice din raion. Coordonarea metodică a oferit consultații în domeniul biblioteconomic, a oferit sprijin pentru completarea colecțiilor, a organizat întâlniri metodice cu bibliotecarii din raion, a contribuit la dezvoltarea abilităților și competențelor de utilizare a tehnologiilor informaționale, s-a asigurat o permanentă actualizare a cunoștințelor de specialitate prin seminare, training-uri și ateliere de pregătire profesională.

- ✓ Reuniuni metodologice organizate de Direcția Cultură și Turism Anenii Noi cu managerii instituțiilor de cultură din raion: - 11
- ✓ Participarea personalului Direcției Cultură și Turism Anenii Noi la cursurile de educație formală, seminare, ateliere de lucru - 8
- ✓ Reuniuni metodologice organizate de Biblioteca Publică Raională ca centrul metodologic – 28

În acest sens, pe parcursul anului 2023 au fost organizate activități de instruire metodică și seminare cu diverse tematici.

Biblioteca Publică Raională este Centru metodologic pentru întregul sistem de biblioteci publice din raionul Anenii Noi, având categoria de calificare-Superioară. Activitatea metodologică s-a manifestat în toate domeniile de activitate bibliotecară: acordarea asistenței privind planificarea, organizarea și coordonarea activității profesionale, stimularea educației continue a personalului din biblioteci, informarea cu privire la diverse programe de formare profesională, dezvoltarea competențelor profesionale, consilieri individuale.

În acest sens pe parcursul anului 2023 au fost desfășurate seminare metodologice, ateliere profesionale și instruirii cu bibliotecarii din teritoriu

Patrimoniul cultural al raionului a fost pus în valoare prin intermediul mijloacelor de informare în masă este un obiectiv prioritar a activității Direcției Cultură și Turism Anenii Noi, fiind mediatizată în măsura posibilităților, la posturile de radio și televiziune din republică: Moldova 1, Radio-Moldova, Radio SPUTNIK Moldova, Jurnal-TV, TVR România, TV Național, Tezaur Folk TV, Scăpărici TV, precum și în presa scrisă.

În perioada de raportare în scopul implimentării politicilor moderne de dezvoltare a culturii în raion, una din priorități este identificarea posibilelor parteneriate pentru creșterea ponderii sectorului cultural în societate, și asigurarea unui schimb de experiență eficient: activități realizate în colaborare cu Primăria or. Anenii Noi; Primăriile din raza raionului și alții.

Activitățile culturale de amploare tradiționale organizate cu suportul Partenerilor: Festivalul-concurs al cântecului pascal "Lumina Învierii lui Hristos", Festivalul-concurs Național de folclor "La Nistru, la Mărgioară" au fost posibil de realizat prin dezvoltarea activităților de parteneriat, care vor avea continuitate pe viitor.

ACTIVITĂȚI CULTURALE ALE DIRECȚIEI CULTURĂ ȘI TURISM

5 cele mai importante evenimente ale anului 2023

- Festivalul **”LUMINA ÎNVIERII LUI HRISTOS”**

29.04.2023

- **Gala Laureaților** în domeniul Culturii

19.05.2023

- Festivalul-Concurs Național de Folclor **„La Nistru, la mărgioară”**

03.06.2023

- Festivalul Etniilor **„Unitate prin diversitate”**

22.09.2023

- Festivalul tradițiilor și obiceiurilor de iarnă **„Acasă de sărbători”**

22.12.2023

Patrimoniul cultural al raionului a fost pus în valoare prin intermediul mijloacelor de informare în masă, fiind un obiectiv prioritar a activității Direcției Cultură și Turism Anenii Noi. Pe parcursul anului de raportare activitățile culturale au fost mediatizate în măsura posibilităților, la posturile de televiziune din republică: Moldova 1, TVR Moldova, TezaurTV, precum și în presa scrisă, de menționat :

- ✓ Emisiunea televizată „Aventuri și amintiri”, TEZAUR TV , Casa de Cultură, s.Șerpeni;
- ✓ Caravana „La tine-n sat”, TVR Moldova, Casa de Cultură Puhăceni;
- ✓ Emisiunea televizată „Vocea Basarabiei”, interviu cu meșterii populari din sat, Casa de Cultură s.Delacău;
- ✓ Emisiunea televizată „La noi în sat”, TV Moldova 1, Ansamblurile folclorice cu titlul model din s. Mereni „Haiducii” și „Vatra Satului”;
- ✓ Invitați în cadrul emisiunilor TV Moldova 1 LIVE STUDIO dedicate sărbătorilor de iarnă „Colinde și tradiții de iarnă”: Ansamblurile folclorice cu titlul model din s. Mereni „Haiducii” și „Vatra Satului”;
- ✓ Reportaj televizat „Vocea Basarabiei” despre Parada Portului Popular din Anenii Noi, 27 iunie 2023

Activitatea Direcției Cultură și Turism Anenii Noi și a instituțiilor subordonate ei a fost reflectată cu regularitate în mediul on-line pe rețelele de socializare (Facebook) Permanent sunt mediatizate și postate activitățile cultural-artistice, evoluările formațiilor artistice din raion pe pagina de Facebook a Direcției Cultură și Turism Anenii Noi, și pe rețelele de socializare.

Pagina de socializare a Bibliotecii Publice Raionale reflectă activitățile și programele organizate de bibliotecă. Astfel în datele din Raportul statistic 7- C pentru anul 2023 total pe raion sunt înregistrate 54,9 mii vizualizări a activităților culturale vizualizate în urma postării on-line.

În perioada de raportare în scopul implimentării politicilor de dezvoltare a culturii în raion, una din priorități este identificarea posibilelor parteneriate pentru creșterea ponderii sectorului cultural în societate, și asigurarea unui schimb de experiență eficient: activități realizate în colaborare cu Primăria or. Anenii Noi; Primăriile din raza raionului și alți parteneri.

Activitățile culturale de amploare tradiționale organizate cu suportul Partenerilor:

Festivalul cîntecului pascal ”Lumina Învierii lui Hristos” , Festivalul- concurs Național de folclor ”La Nistru, la Mărgioară” au fost posibil de realizat prin dezvoltarea activităților de parteneriat, care vor avea continuitate pe viitor.

- ✓ **Activități organizate de Direcția Cultură și Turism în Parteneriat (cele mai de amploare):**
- ✓ **Miting solemn la bustul marelui poet Mihai Eminescu cu ocazia Zilei Naționale a Culturii**, 15.01.2023 în parteneriat cu IP LT „Andrei Strastă”, or.Anenii Noi ;
- ✓ **Miting solemn „Ziua Victoriei”**, or.Anenii Noi, Piața 31 August, 09.05.2023, în parteneriat cu APL Anenii Noi și IP Centrul de Creație a Elevilor „Ciocârlia”, or.Anenii Noi
- ✓ **Festivalul raional „Lumina Învierii lui Hristos” ediția anului 2023** în parteneriat cu APL Anenii Noi

Organizat la data de 29.04.2023 în or. Anenii Noi, la Festival au participat 44 de colective artistice, inclusiv:

- 8 ansambluri Folclorice de copii cu un număr de 138 membri;
- 23 ansambluri Folclorice de maturi - în număr de 284 persoane;
- 1 ansambluri vocale cu 7 membri;
- 1 teatru popular cu 13 membri;
- 3 coruri de copii cu 54 membri;
- 8 coruri bisericești în care au evoluat 85 persoane.

Totodată, în cadrul Festivalului menționat a fost organizată expoziția de Paști cu genericul „**Pentru tine, Doamne!**” unde au luat parte meșteri populari, producători hand made, expoziții a costumelor populare autentice din raion. Astfel la expoziție au participat 48 persoane cu expoziții.

✓ **Festivalul - Concurs Național de Folclor „La Nistru la mărgioară”**, ediția – anului 2023 în parteneriat cu APL Puhăceni.

Organizat la 03.06.2023 în lunca Nistrului, s. Puhăceni. La festival au participat 21 formații artistice în concurs, 2 formații artistice în reital, inclusiv din raionul Anenii Noi, cât și formații artistice din raioanele Ialoveni, Drochia, Dubăsari, Leova, Criuleni, Căușeni, Grigoriopol. Festivalul și-a dat startul în centrul localității gazdă, unde colectivele artistice au defilat la parada portului popular prezentând valorile strămoșești prin costumul național. În centrul satului s-au prins într-o horă frumoasă a neamului. Pe scena din lunca Nistrului au evoluat colectivele artistice, accentul fiind pus pe păstrarea și promovarea folclorului și a costumului popular autentic.

În cadrul Festivalului a fost organizată o expoziție de amploare cu genericul „**Zestrea neamului**”, unde și-au demonstrat lucrările 30 meșteri populari, producători handmade din raionul nostru, din or. Chișinău, r. Criuleni, r. Edineț, r. Căușeni.

În baza deciziei membrilor juriului s-au înregistrat următoarele rezultate:

- Premiul Mare FA „Vatra satului” s. Mereni, r. Anenii Noi
- Locul – I FA „Dacii” s. Todirești, r. Anenii Noi
- Locul – II FA „Haiducii” s. Mereni, r. Anenii Noi
- Locul – III CB „Balada” s. Pelinia, r. Drochia

Mențiune :

FA „Răzeșii”, s Răzeni, r.Ialoveni
AB „Geto-Dacii”, s.Horești, r.Ialoveni
FA „Sălcioara”, s.Șerpeni, r.Anenii Noi
FA „Buchețel”, s.Roșcani, r.Anenii Noi

✓ **Campania ” Hai acasă de Crăciun”**, 28.12.2023, CRC Anenii Noi în colaborare cu Ministerul Culturii Republicii Moldova. Program artistic prezentat de Orchestra de Muzică Populară „Mugurel”, dirijor Ion Dascăl.

Pe parcursul anului 2023 au fost organizate și desfășurate nenumărate activități educaționale și științifice, cele mai importante fiind:

- ✓ Miting solemn „**Comemorare a celor căzuți în războiul de pe Nistru 1992**”, Piața 31 August , or.Anenii Noi, 02 martie 2023
Suport oferit din partea partenerilor: Casa raională de Cultură, Comisariatul de Poliție, Asociația Raională a Veteranilor și Combatanților Primăria or.Anenii Noi, Consiliul Raional Anenii Noi, Liceul Teoretic „Andrei Straistă”.
- ✓ Spectacol muzical „**Femeie , tu vecie- nemuritoare carte**”, 06 martie 2023 (Casa raională de Cultură Anenii Noi)
- ✓ Concurs „**Constelația Artelor**”, 08.04.2023 organizat de APL Varnița, Școala de Arte Varnița. Șeful Direcției Cultură și Turism delegat în calitate de Președinte al Juriului a Concursului sus nominalizat.
- ✓ Miting solemn „**Ziua Drapelului de Stat**”, Piața 31 August, or.Anenii Noi, 27 aprilie 2023 dedicat aniversării a 33-a de la desemnarea oficială a Tricolorului - Drapel de Stat al Republicii Moldova.
Suport oferit din partea partenerilor: Casa raională de Cultură, Comisariatul de Poliție, Primăria or.Anenii Noi, Consiliul Raional Anenii Noi, Liceul Teoretic „Andrei Straistă”.
- ✓ **Ziua Victoriei asupra nazismului și Ziua Europei** , or.Anenii Noi, 09 mai 2023 (Casa Raională de Cultură)
- ✓ „**Călătoria semnelor în timp**”, expoziție organizată în contextul *Zilei Internaționale a Muzeelor* în holul Casei Raionale de Cultură 16-19 mai 2023
- ✓ „**Ziua Independenței**”, 27 august 2023, piața 31 August , or.Anenii Noi
Suport oferit din partea partenerilor: Casa raională de Cultură, Comisariatul de Poliție, Primăria or.Anenii Noi, Consiliul Raional Anenii Noi, Asociația Veteranilor din r.Anenii Noi.

- ✓ Expoziție „**Ograda țărănească**”, 08 noiembrie 2023, Piața 31 August, or. Anenii Noi

În cadrul Sărbătorii dedicate Hramului orașului Anenii Noi a fost amenajat un stand expozițional de către Centrul de Meșteșugărit „Fantezie”

- ✓ Expoziția „**Magia iernii în arta croșetării și a broderiei**”, decembrie 2023 (Centrul de meșteșugărit „Fantezie”)

În holul Casei raionale de Cultură au fost expuse lucrări croșetate și brodate specifice sărbătorilor de iarnă,

Activitatea Direcției Cultură și Turism a fost axată pe buna organizare și desfășurare a **evenimentelor culturale (cele mai de amploare evenimente):**

- ✓ Festivitatea „**Gala laureatilor în domeniul culturii**” ediția anului 2023, 19 mai 2023, Casa Raională de Cultură Anenii Noi. Eveniment de totalizare, de recunoaștere publică a performanțelor colaboratorilor din domeniu, stimulării lor atât ca creatori cât și ca promotori ai valorilor cultural - artistice.

Au fost acordate diplome și trofee: *11 Diplome din partea Parlamentului R.Moldova;*

9 nominații din partea Consiliului raional Anenii Noi;

11 diplome din partea Direcției Generale Educație , Cultură și Turism Anenii Noi.

- ✓ „**Caravana de patrimoniu**”, program educațional „Povestea satului meu” organizată în contextul Zilei Internaționale a Monumentelor și Locurilor Istorice și a Zilei Internaționale a Muzeelor , Muzeul de Istorie și Etnografie s.Speia, 16 mai 2023

Sărbătoarea Națională „**Limba noastră cea Română**” , 30 august 2023

- ✓ Expoziție de carte „Omagiu limbii Române” (Biblioteca Publică Raională Anenii Noi)
- ✓ Elogiu muzical „Tandrele vibrații ale graiului matern” (Biblioteca Publică Raională Anenii Noi)

Festivalul raional al Etniilor „Unitate prin diversitate” , ediția anului 2023

Organizat la 22 septembrie 2023 în Casa Raională de Cultură a avut ca scop consolidarea și armonizarea relațiilor interetnice prin păstrarea culturii, tradițiilor și obiceiurilor etniilor, care locuiesc pe teritoriul raionului Anenii Noi. La festival au participat 6 colective artistice de diferite naționalități. Un aport deosebit l-au adus refugiații din Ucraina, care au evoluat cu un frumos repertoriu.

În cadrul festivalului a fost organizată expoziția „*Casa Mare*”, unde au fost expuse lucrări manuale autentice și bucate tradiționale.

Au fost menționați cu diplome următoarele formații artistice:

- AF „Grădina Dorului”, CRC, or. Anenii Noi
- AF „Slaveanca”, CRC, or. Anenii Noi
- AF „Nadejda”, CRC, or. Anenii Noi
- AV „Zghirchi”, refugiate din Ucraina, or. Anenii Noi
- AF „Lacrima neamului” s. Cobusca Veche
- AD „Opincuța” s. Geamăna

Inclusiv: Centru de meșteșug „Fantezie”, CRC Anenii Noi cu expoziție de obiecte artizanale.

- ✓ ***Concert de caritate „Doar din inimă aducem fericire”***, noiembrie 2023 (Casa Raională de Cultură Anenii Noi)

- ✓ ***Festivalul raional al obiceiurilor și tradițiilor de iarnă „Acasă de sărbători”***, 22 decembrie 2023

Festivalul a fost găzduit în incinta Casei Raionale de Cultură unde colectivele artistice și cetele de urători au prezentat programe artistice în scopul dezvoltării în continuare a creației populare, renașterii tradițiilor poporului băștinaș, a dezvoltării și răspândirii obiceiurilor de iarnă. Pe scena Casei Raionale de Cultură au evoluat 15 colective artistice, în programele de evoluare au inclus Cântece de stea, Colinde (laice, religioase), Urături tradiționale, Jocuri cu măști zoomorfe (Capra, Ursul).

În cadrul Festivalului a fost organizate **expoziții** :

- expoziție de decorațiuni de anul nou Centrului de meșteșugărit „Fantezie” CRC cu tematică „**Magia iernii**”.

✓ **Spectacol de divertisment „Revelion 2024”, 27 decembrie 2023 Casa Raională de cultură**

✓ **Alaiul colindelor și urăturilor „Am urat, v-om tot ura”, 29 decembrie 2023 (Casa raională de Cultură)**

✓ **Atestarea formațiilor artistice cu titlu „Model”**

La 30 septembrie 2023 Comisia raională de atestare a colectivelor artistice de amatori din raionul Anenii Noi a examinat dosarele formațiilor artistice/centrelor de meșteșugărit și a urmărit programele artistice/expozițiile. În baza Regulamentului de activitate a colectivelor artistice de amatori, aprobat prin Decizia Consiliului Raional Anenii Noi nr.01/25 din 09.03.2023 examinând rezultatele atestării (pontajului obținut) comisia a decis:

25 formații artistice au confirmat titlul „model”(AM Modus, Orchestra de Muzică Populară, AF Bolboceanca, AF Sălcioara, AF Basarabeni, AF Grădina Dorului, AF Haiducii, AF Vatra Satului, AF Lacrima, AF Dacii, TP Ștregărel, AF Buchețel, OF Fanfara de copii, AF Nistrenii, AF Sudarușca, AF Fântâna Dorului, AF Legenda, AF Datina, AF Miorița, AF Slaveanca AF Doina-Doiniță, AF Nadejda, AF Tălăncuța, CM CreArt, CM Fantezie)

5 formații artistice s-a conferit titlul „model” (AF Dulce Grai, OF Gemenii, SD MireDance, AF Dorul Neamului, AF Dor de Basarabie)

Activitatea bibliotecilor publice în perioada anului 2023 a fost axată pe următoarele priorități și inițiative cheie profesionale:

Prioritatea anului profesional 2023 a fost: „Bibliotecile în susținerea incluziunii digitale, sociale și culturale a membrilor comunității”

Inițierea de servicii noi sunt niște oportunități în sprijinul comunității. Serviciile info-documentare oferite de către bibliotecile publice de pe întreg teritoriul raionului Anenii Noi sunt concepute ca un set de activități, servicii, programe relevante în curs de desfășurare pentru a putea satisface necesitățile membrilor comunității.

✓ Cea mai mare acoperire în raion îl are serviciul inițiat de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova în parteneriat cu Biblioteca Națională „**Vulnerabilitatea energetică**”, instituit prin Legea nr. 241 din 28-07-2022 în toate bibliotecile din teritoriu. Toate Bibliotecile publice din r.Anenii Noi au acordat suport și înregistrare pe platforma „Ajutor la contor ” solicitanților de compensații.

✓ Un alt serviciu nou oferit și de bibliotecile din raionul Anenii Noi în coordonare cu Agenția de Guvernare Electronică (AGE) sunt serviciile electronice de actualitate pentru dezvoltarea competențelor digitale și promovarea produselor de guvernare digitală.

Biblioteca Publică Raională și bibliotecile publice din rețea prestează servicii de bibliotecă pentru satisfacerea necesităților utilizatorilor și membrilor comunității, precum și pentru transformarea bibliotecii într-o platformă multifuncțională.

Programele și activitățile culturale au fost organizate și consacrate celor mai importante evenimente ale anului, iar utilizatorii bibliotecii au participat la aceste activități, fiind informați prin diverse materiale promoționale și postări pe rețelele de socializare.

Drept exemplu putem menționa:

- ✚ Ziua Comemorării lui Mihai Eminescu”, 16.01.2023, Biblioteca Publică Raională - Activitate literară dedicată poetului Mihai Eminescu în parteneriat cu Grădinița de copii ”Andrieș” , or.Anenii Noi;
- ✚ Ziua Internațională de Comemorare a Victimelor Holocaustului” (27 ianuarie), lecție publică organizată de Biblioteca Publică Raională Anenii Noi pentru 4 clase de elevi ai Liceului Teoretic „Andrei Straistă”, or.Anenii Noi în parteneriat cu Asociația Evreilor din R.Moldova și Biblioteca Evreiască, or.Chișinău la 01 februarie 2023;
- ✚ „Ziua Națională a Lecturii”, 14 februarie 2023 , activități închinare poetului Grigore Vieru - poetul demnității noastre;
- ✚ Zilele Creangă”(01-07 martie 2023) Bibliotecile prin organizarea diverselor activități îl readuc pe sfătosul bunic din Humulești, cel care prin povești și basme a lăsat o comoară literară plină de înțelepciune și omenie
- ✚ Concursul raional de inteligență și creativitate „Miss Smărăndița - 2023”, ajuns la cea de-a XV-a ediție, 30 martie 2023.
- ✚ Concursul raional de creativitate și inteligență pentru băieți „Mister Guguță”ediția XI, anul 2023 - 05.05.2023 organizat în cadrul „Săptămânii Cărții și a Lecturii pentru Copii

În raionul Anenii Noi activează 4 **Muzee de Istorie și Etnografie**. Toate instituțiile muzeale sunt gestionate de APL de nivelul I.

1. Muzeul de Istorie și Etnografie s. Mereni
2. Muzeul de Istorie și Etnografie s. Speia
3. Muzeul de Istorie și Etnografie s. Hârbovăț
4. Muzeul de Istorie și Etnografie s. Gura Bâcului

Colecțiile instituțiilor muzeale gestionează un fond de 18968 exponate, piese de patrimoniu cultural ce reprezintă cultura națională, după cum urmează:

1. Muzeul de Istorie și Etnografie Mereni - 10868 exponate
2. Muzeul de Istorie și Etnografie Speia - 1708 exponate
3. Muzeul de Istorie și Etnografie Gura Bîcului - 2969 exponate
4. Muzeul de Istorie și Etnografie Hîrbovăț - 3423 exponate

PROBLEME CU CARE SE CONFRUNTĂ DIRECȚIA CULTURĂ ȘI TURISM:

Permanenta legătură cu consumatorul de cultură, cu comunitatea din cadrul raionului Anenii Noi, este obiectivul prioritar pentru Direcția Generală Educație, Cultură și Turism.

Insuficiența personalului calificat;

Astfel din totalul de angajați în număr de 109 persoane 48 constituie personal cu funcții de conducere, 29 specialiști și 32 personal auxiliar. Cu studii superioare sunt 36 persoane inclusiv 25 personal cu funcții de conducere și 12 specialiști. Restul 73 de angajați au alte studii (tehnice și medii).

Nivelul de salarizare nu corespunde cu volumul de lucru și efortul depus pentru realizarea obiectivelor.

Parțial sau total lipsește în unele localități salarizarea conducătorilor de colective artistice cu titlu "Model";

1. Buget restricționat pentru activitățile cultural-artistice;
2. Lipsa unui sistem de stimulare a specialiștilor din domeniul culturii;
3. Lipsa unui concept privind funcționarea domeniului culturii la nivel național și local;
4. Insuficiența proiectelor investiționale din surse externe pentru dezvoltarea domeniului cultural la nivel local;
5. Imperfecțiunea cadrului legislativ;
6. Insuficiența finanțării activităților culturale la nivel local;
7. Lipsa unităților de transport care nu permite deplasarea specialiștilor la diverse manifestări cultural-artistice la nivel raional și republican;
8. Insuficiența bazei tehnico-materiale și a echipamentului de specialitate în instituțiile de cultură din teritoriu pentru oferirea serviciilor de calitate
9. Lipsa sistemelor inginerești și de încălzire în instituțiile de cultură din teritoriu;
10. Lipsa condițiilor de muncă adecvate (din 30 instituții culturale raionale se încălzesc integral – CRC Anenii Noi, Varnița și parțial 16 edificii Țîntăreni, Ciobanovca, Geamăna, Gura Bîcului, Hîrbovăț, Zolotievca, Mereni, Troița Nouă, Ruseni, Cobusca Veche, Puhăceni, Chetrosu, Chirca, Bulboaca, Telița, Șerpeni)
11. Lipsa conexiunii la rețeaua de internet
Din 30 case de cultură doar 15 instituții dispun de conexiunea de internet (Ciobanovca, Delacău, Geamăna, Hîrbovăț, Mereni, Puhăceni, Troița Nouă, Țîntăreni, Varnița, Chirca, Floreni, Roșcani, Zolotievca, Șerpeni, Gura Bîcului);
12. Surse financiare insuficiente pentru achizițiile de carte, literatură de specialitate și procurarea exponatelor pentru organizarea expozițiilor din cadrul muzeelor din teritoriu;
13. Lipsa programelor de instruire și formare a specialiștilor în domeniul **cultură**.

Propuneri pentru perioada următoare de activitate:

1. Motivarea specialiștilor din domeniul cultural prin ajustarea cadrului legislativ privind sistemul de salarizare în sistemul bugetar în sensul majorării salariilor.
2. Colaborarea și cooperarea cu instituțiile de învățământ superior de specialitate în vederea atragerii tinerilor specialiști cu studii în domeniu ;

3. Organizarea de către Ministerul Culturii a cursurilor /programelor de recalificare și instruire a personalului din domeniu.
4. Dezvoltarea programelor ce prevăd vizite de studiu privind schimbul de experiență a specialiștilor la nivel raional, republican și transfrontalier;
5. Valorificarea integrală a surselor financiare aprobate în bugetele instituțiilor de cultură din raion.
6. Formarea unui mecanism permanent de alocare a surselor financiare economisite în anul precedent.
7. Crearea unui fond anual de susținere a domeniului culturii din raion din soldul disponibil în vederea dotării bazei tehnico-materiale (echipamente, instrumente, costume).
8. Identificarea și aplicarea la proiecte investiționale din surse externe în vederea asigurării bazei tehnico-materiale și desfășurării activităților culturale.
9. Ajustarea regulamentului –cadru de funcționare a instituțiilor de cultură (direcții/secții, case de cultură).
10. Ajustarea unei baze normative în vederea atestării formațiilor artistice de amatori.
11. Alocarea surselor financiare pentru procurarea unităților de transport.
12. Asigurarea de către APL a deplasării angajaților și colectivelor artistice din teritoriu la diverse manifestări cultural-artistice la nivel raional și republican.

OBIECTIVE PENTRU ANUL 2024

- Promovarea culturii ca factor primordial al păstrării și dezvoltării identității naționale;
- Susținerea, coordonarea și stimularea întregului spectru de activități culturale din raionul Anenii Noi;
- Programul raional „Descoperă trecutul nostru, celebrează personalitățile noastre!”, dedicat personalităților notorii din r. Anenii Noi;
- Dezvoltarea artei contemporane ca mijloc de promovare și afirmare a culturii raionului Anenii Noi, atât pe plan intern, cât și pe plan național și internațional prin organizarea de manifestări culturale;
- Crearea condițiilor optime pentru dezvoltarea creației populare și a meșteșugurilor tradiționale, pentru desfășurarea activităților culturale și de agrement;
- Realizarea Programului raional „Îmbrățișează tradițiile și descoperă cultura cu noi!”, dedicat promovării culturii;
- Realizarea acțiunilor de conservare și dezvoltare a culturii și artei în teritoriu prin organizarea diverselor activități culturale: festivaluri, concursuri, acțiuni de conservare și valorificare a creațiilor populare, treceri în revistă ale formațiilor artistice de amatori, meșterilor populari;
- Finanțarea activităților culturale și de promovare a valorilor culturale, în conformitate cu prioritățile stabilite și pe bază de proiecte;
- Monitorizarea menținerii în bună stare a operelor și monumentelor de artă, cultură și istorie;
- Realizarea de parteneriate în sistem public-privat cu instituții și organizații neguvernamentale;
- Realizarea unui mediu informațional competitiv pentru utilizatorii bibliotecilor publice din raion;
- Dezvoltarea și implementarea serviciilor electronice în biblioteci;

- Promovarea valorilor culturale locale ca parte componentă a patrimoniului cultural național;
- Implicarea Bibliotecilor în susținerea și realizarea Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”;
- Campania raională de Lectură „Anenii Noi - Descoperă lumi noi”, activități de stimulare a lecturii;
- Implementarea unei politici de formare continuă a personalului.

Disponibilitatea și succesul implementării obiectivelor propuse se datorează și potențialului cultural al raionului Anenii Noi, pe teritoriul căruia activează 30 instituții de cultură, inclusiv: 5 Centre de Cultură Multifuncționale, 9 Case de Cultură și 16 Cămine Culturale, 4 muzee, 3 centre meșteșugărești, 3 școli de artă, 27 colective artistice „Model” și 42 colective fără titlu „Model” .

PROBLEME CU CARE SE CONFRUNTĂ DOMENIUL CULTURII ÎN RAIONUL ANENII NOI:

1. Nerespectarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unic de salarizare: schimbarea denumirii funcțiilor, trecerea la trepte mai joase de salarizare, activități suplimentare neprevăzute de fișa postului, optimizarea statelor de personal;
2. Insuficiența personalului de conducere și a specialiștilor (Situția mai problematică este în s. Calfa, Todirești, Ochiul Roș, Cobusca Nouă, Cobusca Veche din lipsa cadrelor calificate în instituții de cultură);
Notă: La 01.01.2024 din 109 angajați ai caselor/ caminelor de cultură au studii superioare: -36, studii profesional tehnice- 36; cu studii medii- 37.
3. Fluctuația mare a angajaților;
4. Lipsa unităților de transport pentru deplasare și delegare a colectivelor artistice de amatori, a expozițiilor meșterilor populari, monitorizarea respectării legislației în protejarea patrimoniului, monitorizarea activității instituțiilor de cultură din teritoriu ;
5. Condițiile neadecvate de muncă (în condițiile nestandarde unde lipsește căldura, iluminare, mobilier, lipsa utilităților necesare este complicat de a înregistra progrese);
6. Dotarea sub nivelul necesar a instituțiilor de cultură cu mobilier și echipament tehnic, instrumente muzicale și costume naționale, achiziții de carte.
În aceste scopuri au fost alocate mijloace financiare modeste.
7. Lipsa finanțelor pentru procurarea exponatelor în muzee, renovarea spațiilor de către APL I ș.a.

În contextul celor menționate, vă rugăm să reconsiderați întreaga problematică a domeniului culturii și să sprijiniți eforturile de dezvoltare și revigorare a domeniului” Cultură”, demonstrând conlucrare și atitudine.

Activitatea **Serviciului tineret și sport** a fost posibilă grație colaborării fructuoase cu IP Centrul de Creație al Elevilor „Ciocârlia”, Inspectoratul de Poliție, Centrul de Sănătate Anenii Noi, AO „Șansa” Varnița, CMDLI Anenii Noi, Centrele de Tineret din raion, CRT, RNCLT, IP Școala Sportivă, Asociația raională de fotbal și autoritățile publice locale de nivel I, etc.În anul 2023 s-a implementat cu succes *programul de finanțare a proiectelor pentru tineret în raionul Anenii Noi*, în cadrul căruia au fost depuse 25 proiecte de către tineri, 5 dintre care au fost finanțate de către Consiliul raional Anenii Noi în valoare de 100 mii lei, altele 10 au fost finanțate de către Fundația Est Europeană prin intermediul Asociație Obștești „Șansa”.

Conform regulamentului aprobat privind organizarea și desfășurarea *Galei Tineretului 2023*, în luna octombrie a fost demarat concursul, iar până la data limită de 28 noiembrie 2023 au fost depuse 23 de dosare de participare. Câștigătorii desemnați de către comisia de concurs, au fost premiați în cadrul evenimentului din 18 decembrie 2023, cu premii bănești/diplome.

În perioada februarie-aprilie 2023, a fost desfășurat campionatul de iarnă la mini-fotbal între veterani, unde au participat 10 echipe, învingătoare fiind echipa de veterani FC Floreni. În aceeași perioadă s-a desfășurat campionatul de iarnă la mini-fotbal "Serghei Rotari", cu participarea a 20 de echipe, învingătoare fiind echipa Haiduc – Todirești.

Tot în această perioadă au fost petrecute competiții raionale la șah (cu participarea a 16 persoane), tenis de masă (24 persoane), lupte libere (6 echipe).

În luna octombrie s-a desfășurat Semifinala și Finala Cupei Președintelui la Fotbal, unde câștigătoare a devenit echipa de fotbal „Anina” Anenii Noi.

În mai s-a desfășurat activitatea sportivă raională „Spartachiada”, în satul Mereni. La activitate au participat 17 sate cu ~ 600 sportivi la următoarele probe sportive: minifotbal, volei, stafeta, dame, tenis, otgon, cros, ridicarea greutății. Învingătorii au fost sportivii din Mereni.

Sportivii din raion, pe parcursul anului 2023, au participat la competițiile republicane la box, judo, fotbal, iar 19 sportivi au devenit deținătorii locurilor premiante la competițiile republicane, la probe individuale și echipa CF „Agarista”, locul I, Cupa Moldovei.

La Campionatul mondial, s-au obținut 6 locuri I .

Echipa de fotbal feminin "Agarista", în anul trecut, la fel ca în anul 2019, 2020, 2021, 2022 a obținut titlul de campioana Moldovei și a devenit deținătoarea Cupei Moldovei la fotbal feminin.

Eforturile și rezultatele sportivilor au fost apreciate de către Consiliul raional prin mențiuni financiare/ cupe/ medalii/ diplome în cadrul activității raionale *Gala Sportului 2023*.

Sarcinile pentru anul 2024 pentru sectorul de sport:

1. Realizarea acțiunilor sportive, conform planului de activitate aprobat.
2. Propagarea succeselor sportivilor din raion, obținute în cadrul competițiilor de diferite niveluri.
3. Sporirea numărului cetățenilor care practică sistematic cultura fizică și sportul.

**RAPORT
DE ACTIVITATE
SERVICIUL
TINERET ȘI SPORT**

TINERET

buget planificat

274 000 lei

buget realizat

210 000 lei

SPORT

buget planificat

683 300 lei

buget realizat

671 300 lei

Ana MUNTEANU,
șefa Serviciului tineret și sport

**Programul
de Granturi Mici**

**Competiții sportive
la tabăra „Vișoara”**

STARTURI VESELE

FORUMUL TINERILOR

**HACKATHON
de scriere a proiectelor**

Pe parcursul anului 2023 Direcția Asistență Socială, Protecție a Familiei s-a axat activitatea pentru executarea următoarelor obiective:

1. Promovarea și implementarea politicii de protecție socială în domeniul asistenței sociale, protecției familiei și copilului și a altor categorii de persoane aflate în dificultate.
2. Crearea, menținerea și dezvoltarea serviciilor sociale primare, în funcție de nevoile sociale identificate, cu scopul prioritar de susținere a funcționalității sociale a persoanei în mediul propriu de viață, familial și comunitar.
3. Organizarea activităților de socializare, culturale și de mobilizare a comunității privind incluziunea socială a persoanelor în situație de risc.
4. Facilitatea depășirii situației de dificultate cu care se confruntă familia/persoana defavorizată,
5. Prevenirea excluziunii sociale și/sau instituționalizării membrilor familiei/persoanei defavorizate.
6. Dezvoltarea profesională și formarea continuă a personalului angajat al Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Anenii Noi.
7. Gestionarea crizei refugiaților

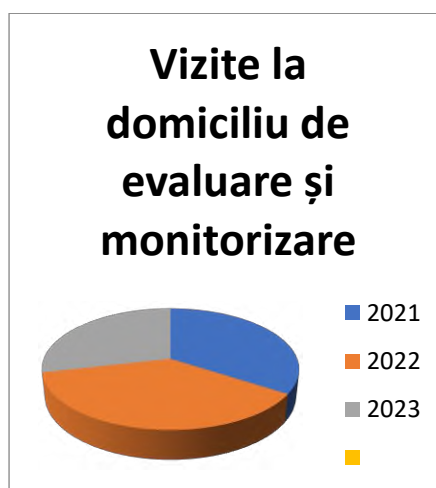
În anul 2023 bugetul DASPF a constituit 14,1% din bugetul Consiliului Raional, reprezentând o creștere de 44,5% față de cel din anul 2021 . Cea mai mare pondere în cheltuielile totale o dețin cheltuielile de personal, urmate de cheltuielile pentru prestații sociale, bunuri și servicii.

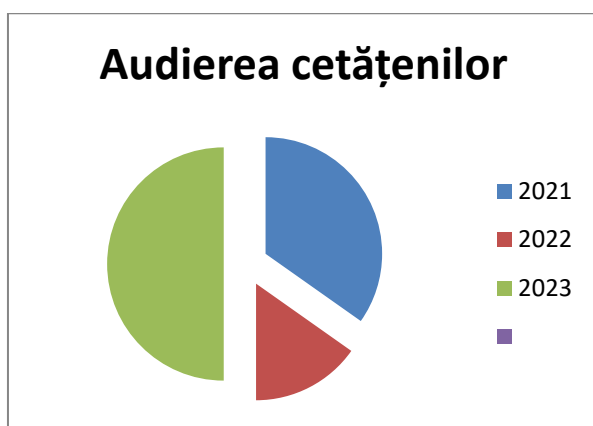
Nr.angajaților DGASPF			Bugetul DASPF		
Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023
294	330	301	22521,5	32533,6	42110,7

Audiența și consultarea cetățenilor

Pe parcursul anului de catre specialiștii din cadrul direcției au fost prestate următoarele servicii:

- S-a acordat audiență și consultații pentru 9850 persoane.
- Răspunsuri la sesizări, faxograme, petiții și diferite demersuri -380 persoane.
- Au fost efectuate 2560 de vizite în teren

Activitatea personalului din domeniul asistentei sociale a fost focusată pe 2 direcții principale:

- prestații sociale
- servicii sociale

Prestațiile sociale

Serviciul social „Suport monetar adresat familiilor /persoanelor defavorizate”

Pe parcursul anului 2023 de către Comisia pentru protecția persoanelor / familiilor aflate în situație au fost desfășurate 6 ședințe în urma cărora au fost distribuit suport monetar din alocațiile Consiliului Raional persoanelor social - vulnerabile din 16 primării la **35 solicitanți** în suma totală **343000 lei** inclusiv :

- pensionari singuratici - 4 beneficiari în sumă de 2000 lei;
- persoane în etate cu vârsta trecută de 75 ani - 1 beneficiari în sumă de 5000 lei;
- pensionari pe limită de vârstă - 4 beneficiari în sumă de 53000 lei;
- persoane cu dizabilitate severă - 12 beneficiari în sumă de 115000 lei;
- persoane cu dizabilitate accentuată - 9 beneficiari în sumă de 97000 lei;
- familii cu copii cu dizabilități - 3 familii în sumă de 52000 lei;
- Alte persoane -2 familii 19000 lei

Cuantumul mediu de acordare a unui ajutor material fiind de 9800 lei.

Totodată, aducem la cunoștință, că Suportul monetar a fost utilizat pentru următoarele necesități:

- Procurarea masei lemnoase(lemne, cărbune, brichete),
- Tratament medical,
- Procurarea produselor igienice și alimentare
- Reparația caselor în urma incendiilor

Ajutorul social

Pe perioada 01.01.2023– 31.12.2024 au fost prelucrate 6975 de dosare de acordare a AS/APRA.

La 1617 de cereri au fost făcute anchete de evaluare la domiciliu dintre care la 456 cereri a fost încetată plata.

Ajutor social pe anul 2023 a constituit 13924,1 mii lei.

Ajutor social perioada rece -11925,9 mii lei

Asigurarea cu articole protetico ortopedice:

În total, la evidență pentru a fi asigurați cu articole protetico-ortopedice sunt 1010 persoane în etate și cu dizabilități, dintre care 14 persoane au fost identificate pe parcursul anului.

Pe parcursul anului 2023 au fost asigurați cu articole protetico-ortopedice 265 persoane:

- corsete – 50 persoane;
- încălțăminte –150 persoane;
- cărucioare – 15 persoane;
- premergătoare – 15 persoane.
- bastoane -30 persoane

Reabilitare sanatorială

Pe parcursul acestei perioade au depus cereri pentru primirea biletelor de reabilitare sanatorială 216 persoane.

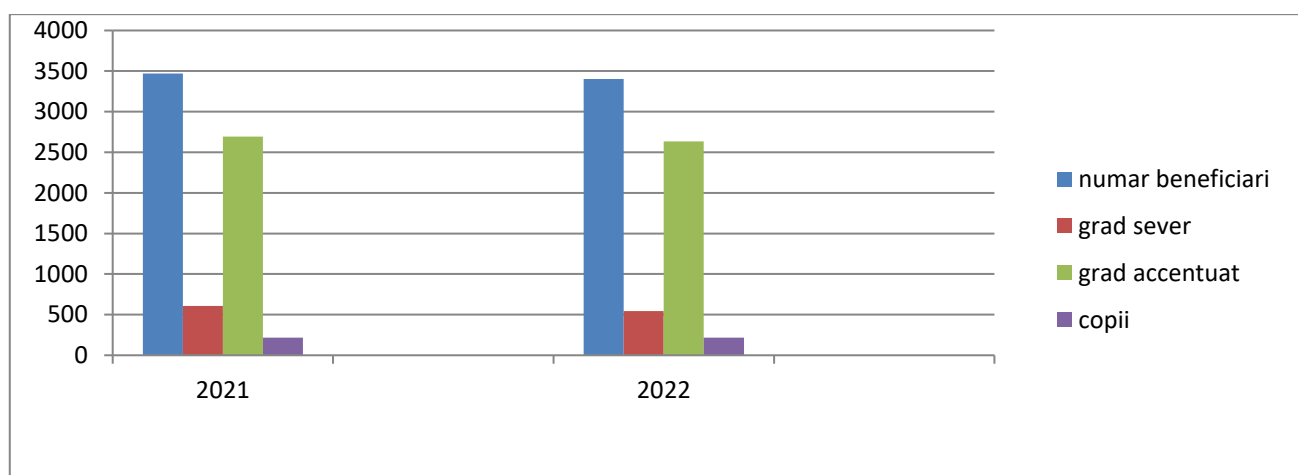
Au beneficiat 88 persoane:

- Centrul „Speranța”, Vadul lui Vodă- 88 persoane : inclusiv 55 pensionari, 33 persoane cu dizabilități;

Compensația pentru călătoria în transportul comun urban suburban și interurban

Sa alocat la 4039 de persoane cu dizabilitati in suma totala de 4598,5 mii lei inclusiv:

- persoanele cu dizabilitate severă – 1161 persoane
- persoanele cu dizabilitate accentuată 2379 persoane
- persoanele cu dizabilitate medie 29 persoane
- copiilor cu dizabilități în vîrstă de pînă la 18 ani - 470 persoane

Serviciului social de sprijin pentru familiile cu copii

Serviciul este oferit familiilor cu copii pentru a preveni și/sau a depăși situațiile de risc în vederea asigurării creșterii și educației copilului în mediul familial și este prestat la nivel local în baza standartelor minime de calitate.

Pe parcursul anului 2023 au avut loc 8 ședințe ale Comisiei raionale pentru protecția copilului aflat în dificultate pentru acordarea ajutorului bănesc. În cadrul ședințelor au beneficiat de suport financiar 155 familii cu 452 copii, inclusiv 20 familii de refugiați în sumă de 1450,0 mii lei.

Sursele externe UNICEF au constituit 1198,0 mii lei.

Din partea Fondului de intervenție a Guvernului am beneficiat de 252,0 mii lei.

Ajutorul dat a fost folosit pentru:

- procurarea lemnului de foc
- procurarea alimentelor
- procurarea obiectelor de uz casnic
- procurarea caselor de locuit
- reparatia incaperilor și acoprișurilor .

Servicii sociale existente în raion:

- Serviciul îngrijire socială la domiciliu
- Echipa mobilă
- Cantinele sociale din orașul Anenii Noi și comuna Calfa
- Casa comunitară Chirca
- Centrul multifuncțional de reabilitare Anenii Noi
- Serviciul asistență personală
- Serviciul asistență parentală profesionistă
- Azilul pentru persoane în etate și cu dizabilități
- Serviciul Asistență Socială Comunitară
- Centrul maternal și protecție a victimelor
- Serviciul Respiro
- Centrele de plasament temporar a refugiaților

✚ **Serviciul de îngrijire socială la domiciliu** constă în prestarea unei game de servicii la domiciliu beneficiarilor pentru a spori gradul de independență a acestora și este cel mai răspândit serviciu acordat persoanelor în vârstă solitari și cetățenilor inapți de muncă.

Beneficiarii de acest serviciu sociale sînt 294 persoane și sunt deserviți la domiciliu de către 46 lucrători sociali.

Dintre ei:

- persoane cu grad de dizabilitate sever - 10 persoane;
- grad de dizabilitate accentuat - 37 persoane;
- grad de dizabilitate mediu - 7 persoane;
- persoane vârstnice – 240 persoane.

✚ **Serviciul acordat de cantina socială-** În raion funcționează două cantine sociale: în or. Anenii Noi și s. Calfa, care acordă servicii de alimentație 5 zile pe săptămână/un prânz cald zilnic și anume: pentru 20 persoane social vulnerabile din o. Anenii Noi și 10 persoane din localitatea Calfa. În perioada de raportare au beneficiat de acest serviciu 240 persoane, au fost asigurate cu hrană caldă la domiciliu 25 persoane țintuite la pat. Cheltuielile anuale pentru acordarea serviciului constituie 306950 lei. Sursa de finanțare a serviciului este Fondul Local de Susținere Socială a Populației. Costul unui prânz constituie 35 lei .

✚ **Serviciul social “Asistență Personală”** are ca scop de a oferi asistență și îngrijire copiilor și adulților cu dizabilități severe, în vederea favorizării independenței și integrării lor în societate (în domeniile: protecție socială, muncă, asistență medicală, instructiv-educativă, informațională, acces la infrastructură etc).

În registrul de evidență a sesizărilor în anul 2023 au fost înregistrate 58 cereri de solicitare a serviciului social asistență personală. În așteptare sunt 123 de persoane.

Pe parcursul anului au fost angajați 30 asistenți personali, luați în serviciu noi au fost 31 de persoane.

Au fost realizate – 980 de vizite la domiciliul beneficiarilor cu completarea rapoartelor de monitorizare în scopul de a evalua obiectivitatea activității de muncă a asistenților personali cu privire la îngrijirea, susținerea și supravegherea beneficiarului.

✚ **Serviciul social”Echipa mobilă”**

Scopul Serviciului este îmbunătățirea calității vieții beneficiarului prin servicii de consiliere, recuperare și reabilitare psihosocială în vederea creșterii gradului de autonomie personală, prevenire a instituționalizării și incluziune socială.

Pe parcursul anului au fost prestate servicii pentru 56 beneficiari din 18 localități ale raionului.

Beneficiarii Serviciului au vârsta cuprinsă între 2 - 35 ani, dintre care 24 sunt de genul feminin (43%) și 32 de genul masculin (57%). Din numărul total de beneficiari ai Serviciului (la momentul raportării), pe parcursul anului au fost realizate 1058 de intervenții inclusiv serviciile logopedului -296 , psihologului -381 , kinetoterapeutului -381.

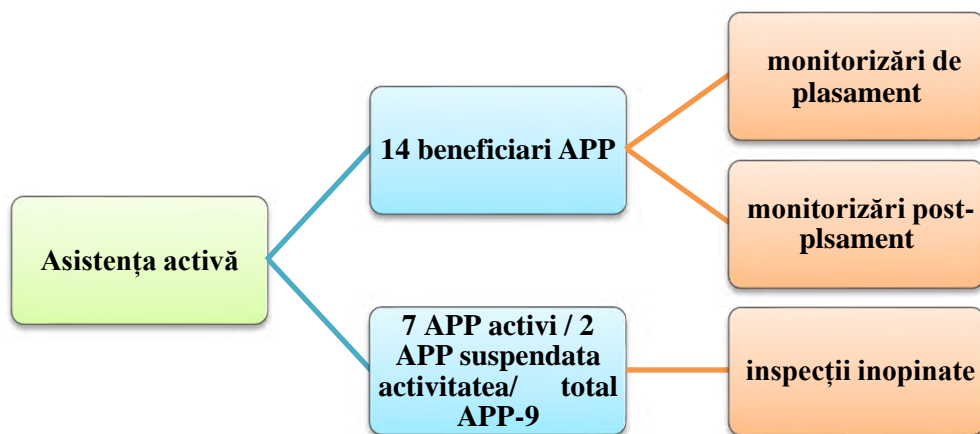
✚ **Serviciul APP Asistență Parentală Profesională**

Serviciul este un serviciu specializat.

Scopul Serviciului este de a oferi copilului îngrijire într-un mediu familial substitutiv pentru o perioadă determinată de timp.

Pe parcursul perioadei de raportare, în Serviciul de APP au fost plasați 14 copii, cu vârstele cuprinse între 0 - 18 ani, din care 4 fete și 10 băieți

Din numărul total de beneficiari ai Serviciului, 2 copii au dizabilitate severă (gradul I) și 2 copii prezintă dizabilitate accentuată (gradul II).

Activitățile de bază ale Serviciului de APP au fost următoarele:

- Recrutarea asistenților parentali profesioniști: au fost identificați 4 potențiali APP, dar s-au creat 2 servicii de APP;
- Elaborate și revizuite în total 14 planuri individuale de asistență a copilului.
- Monitorizarea beneficiarilor – 24 intervenții;

✚ **Asistența socială comunitară**

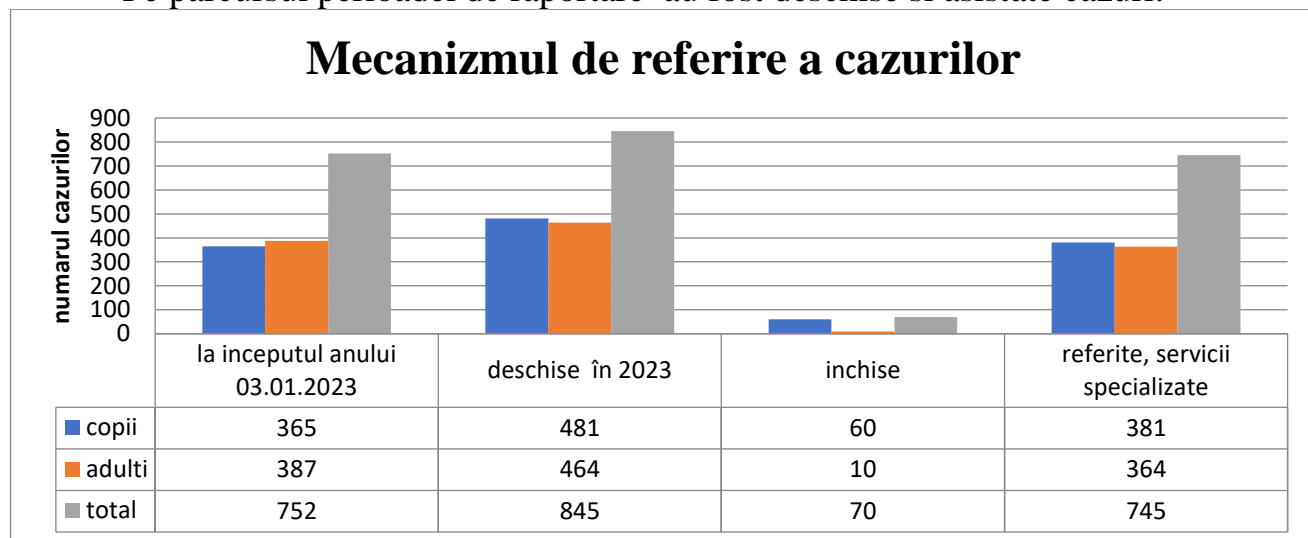
Activitatea Serviciului Comunitar de Asistență socială este foarte complex și a cuprins în anul 2023:

- Audiența cetățenilor de către asistenții sociali comunitari – 12 460 persoane
- Numărul de vizite în teritoriu - 520
- Dosare active, deschise în anul de raportare – 845
- Dosare de monitorizare – 350
- Dosare închise – 70

- Dosare referite către serviciile specializate – 25
- Dosare referite spre examinare către specialiștii DASPF- 745

Prestarea serviciilor sociale primare se realizează conform procedurii managementului de caz, prin intermediul căreia asistentul social comunitar, evaluează nevoile beneficiarului și ale familiei lui în colaborare cu ei, coordonează, monitorizează, evaluează și susține beneficiarul de servicii sociale, care să răspundă acestor nevoi. Managementul de caz este metoda principală de lucru a asistentului social. Pentru beneficiarii serviciilor sociale primare asistentul social este manager de caz.

Pe parcursul perioadei de raportare au fost deschise și asistate cazuri:

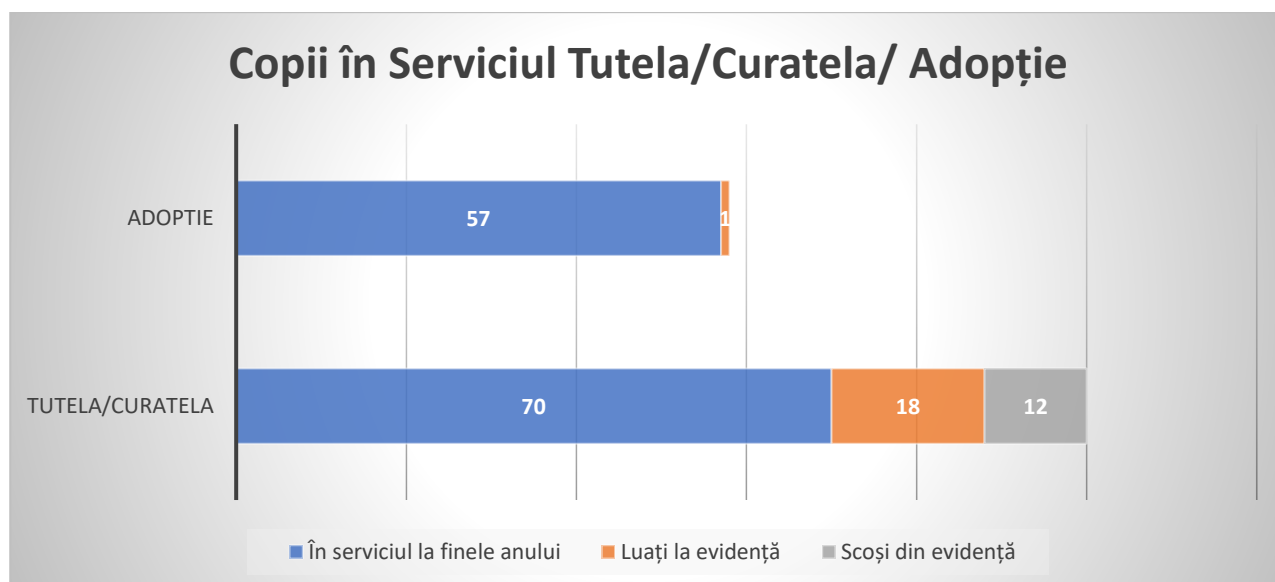
Protecția familiei și copilului aflat în dificultate

Conform Codului Familiei al Republicii Moldova Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei exercită funcția autorității tutelare teritoriale. Cea mai reușită formă de protecție al copiilor rămași fără tutelă părintiască este adopția și tutelă.

Serviciul tutelă/curatelă

În Serviciul tutelă/curatelă pe parcursul în anul 2023 au fost luați la evidență 18 copii, au fost scoși de la evidență în anul de gestiune 12 copii. La finele anului în Serviciul tutelă/curatelă și adopție se aflau 127 copii.

Suma alocată pe an pentru întreținerea copiilor a fost de 2 125,3 mii lei.

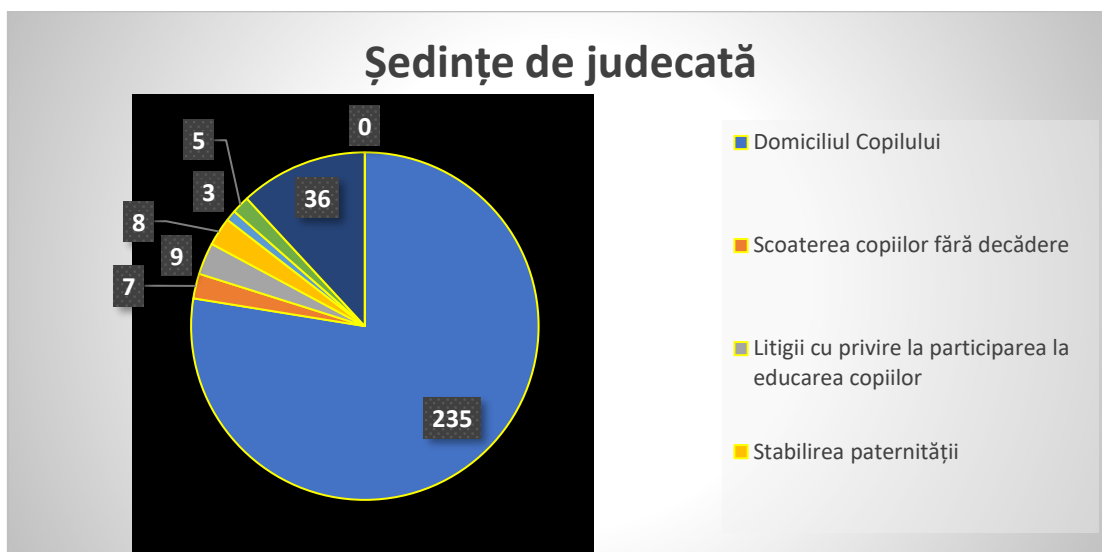
Indemnizația zilnică pentru copii

Pe parcursul anului 2023 au fost luați în evidență 25 de copii pentru a beneficia de indemnizație zilnică pentru copii, iar pentru 6 copii a fost sistată plata. În prezent de indemnizație beneficiază 61 copii.

Suma alocată pe an copiilor constituie 422,2 mii lei.

Reprezentarea organului tutelă/curatelă în organele de drept .

Organul de tutela/curatelă a participat la 314 ședințe de judecăți, a întocmit avizuri cu privire la stabilirea domiciliului copiilor. A fost ca reprezentant legal la 25 audieri a 12 minori în condiții speciale la Judecătoria Anenii Noi și Inspectoratul de Poliție.

Altă problemă stringentă o prezintă copiii rămași fără tutelă părintiască în urma plecării părinților peste hotare, în prezent sunt în evidență 1 419 copii.

Activitatea Centrului de reabilitare și integrare socială Anenii Noi

Spectrul de servicii:

Servicii speciale: de reabilitare psiho-socială pentru copiii aflați în situații de risc, incluziune socială pentru copii cu dizabilități, corecție logopedică, consultații speciale pentru familiile beneficiarilor, reabilitare psihosocială în scopul prevenirii abandonului la mame tinere, reabilitare multidisciplinară.

Întreținerea centrului a costat 4 306,2 mii lei

Servicii primare: plasament, asistență medicală, alimentație, aprovizionarea cu vestimentație, igienă personală, educație, școlarizare, petrecerea timpului

Pe parcursul anului 2023 au fost prestate servicii pentru

- Copii și tineri cu dizabilități - 106 copii
- Copii în situație de risc - 22 copii
- Copii în situație de risc cu dizabilități - 2 copii

Centrul maternal și protecția victimelor

PLASAMENT Pe parcursul anului 2023 de serviciul plasament temporar au beneficiat 22 persoane. Pe parcursul acestei perioade au beneficiat de serviciu plasament temporar 8 cupluri mamă - copii.

TOTAL: 39 beneficiari

Cheltuelile suportate pentru acest serviciu au constituit 1235,7 mii lei. Activitatea centrului este binevenită deoarece ajută cuplurile mamă-copil în depășirea situației de risc, (mame solitare, mame minore, mame fără loc de trai, mame cu probleme materiale, mame cu copii victime ale violenței în familie) dezvoltă abilitățile parentale ale mamei și medierea relațiilor cu familia extinsă în vederea reintegrării în mediul socio-familial a acesteia. Serviciile sociale sunt acordate în vederea dezvoltării capacităților individuale sau colective pentru asigurarea nevoilor sociale, creșterea calității vieții și promovarea principiilor de coeziune și incluziune socială.

✚ Serviciul „Casă comunitară Chirca”

Scopul serviciului este îngrijirea permanentă, dezvoltarea aptitudinilor de autoservire și socializare a beneficiarilor în vederea asigurării acestora cu un mod de viață pe cât este posibil apropiat de cel obișnuit comunității pentru a facilita creșterea capacității lor de a se (re)integra în familie și societate.

La moment în serviciu sunt plasați 6 persoane cu grad sever de dizabilitate, 4 băieți și 2 fete.

Cheltuelile pentru întreținere au constituit 1172,9 mii lei.

✚ Centrul de plasament pentru persoane în etate și persoane cu dizabilități

Presteaza servicii pentru 30 de beneficiari având o capacitate de numai 25 persoane.

În rândul de așteptare la DASPF se numără 6 persoane.

Beneficiarii sunt îngrijiți, personalul este profesionist.

- În 2023 s-a finalizat implementarea Proiectului ”Înbunătățirea calității serviciilor de plasament în cadrul azilului Puhăceni în contextul pandemiei COVID -19 ” prin reparația capitală a clădirii, instruirea personalului , dotarea cu inventar - finanțat de Uniunea Europeană în cadrul Proiectului ”Servicii Sociale mai bune ” printr-un parteneriat durabil dintre Societatea Civilă și Guvern, cofinanțat și implementat de Fundația SOROS Moldova în parteneriat cu Asociația KEISTON Moldova, Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei și Alianța Organizațiilor pentru persoanele cu dizabilități. Suma finanțării este de 449,6 mii euro.
- Un rezultat al proiectului e și reorganizarea azilului în Centru raional de plasament pentru persoane vârstnice și cu dizabilități. S-a aprobat un nou Regulament și s-a înaintat cererea de acreditare ca prestator de servicii.
- Întreținerea Centrului din s. Puhăceni a constituit 3618,3 mii lei.

✚ Serviciul Respiro

Scopul Serviciului este acordarea asistenței specializate timp de 24 de ore persoanelor cu dizabilități severe pe o perioadă de maximum 30 de zile pe an, timp în care familiile, rudele sau persoanele care le îngrijesc beneficiază de o perioadă de repaus.

Au beneficiat de acest serviciu în a. 2023 - 10 familii.

Colaborări și parteneriate

Fiind conștienți de faptul că colaborarea intersectorială și parteneriatele cu organizațiile neguvernamentale naționale și internaționale au un rol important în realizarea activității și implementarea obiectivelor propuse, DASPF Anenii Noi a menținut relațiile de colaborare cu instituțiile partenere și a stabilit noi parteneriate.

Ca și în anii precedenți Direcția a conlucrat cu primăriile din cadrul raionului, subdiviziunile Consiliului Raional, cu alte instituții de stat, cu autoritățile tutelare din alte localități ale republicii, cu organizații neguvernamentale naționale și internaționale și anume:

- Filiala Fundației CERI
- CCF Moldova
- Federația Familiilor pentru Unificare și Pace în Lume din Moldova
- AO Filiala din Moldova a asociațiilor
- „HelpAge Internațional,,
- „ Acted ,,
- „Mostenitorii,,
- Agenția ONU

De la **începutul războiului din Ucraina** pe teritoriul raionului Anenii Noi a fost înregistrat un flux de 356 refugiați.

La moment în raion sunt cazați în familii 284 refugiați, inclusiv 100 copii. Cel mai mare număr a fost înregistrat în localitățile Anenii Noi și Gura Bîcului.

Întru susținerea populației din Ucraina pe teritoriul raionului au fost deschise și funcționează 2 Centre de plasament temporar pentru refugiați.

1. Centrul școală –internat Bulboaca cu capacitatea de 30 locuri în care și-au găsit refugiu 92 persoane.

La zi sunt cazate 30 persoane.

2. Centrul de plasament de la Liceul teoretic „ Andrei Straistă ,” cu capacitatea de 30 locuri, a găzduit de la 01 ianuarie până în prezent 65 persoane. La zi sunt cazate 15 persoane.

Pentru întreținerea centrelor, Comisia Excepțională a R Moldova a alocat din Fondul de intervenție al Guvernului pentru anul 2023 - 1 980,4 mii lei.

Inclusiv:

Retribuirea muncii	661,2 mii lei
Procurarea produselor alimentare	191,8 mii lei
Servicii informaționale	3,6 mii lei
Servicii comunale	1123,8 mii lei

Alimentația refugiaților din centre este organizată în forma de catering de 3 ori pe zi și este finanțată de către AO filiala din Moldova a Organizației „ Helpage Internațional,,.

Cu titlu gratuit conform acordurilor de colaborare pentru refugiați s-au primit mărfuri de uz gospodăresc, pachete igienice în sumă de 78469,63 lei de la AO Keiston Moldova, AO Artmedia, CCF Moldova , depozitul MMPS.

Domeniul medicină

Activitatea Asistenței Medicale Primare CS Anenii Noi pe anul 2023

IMSP Centrul de Sănătate Anenii Noi activează conform Programului Unic în cadrul Asigurării obligatorii de asistență medicală. Consultațiile medicilor de familie, examinările paraclinice și consultațiile specialiștilor , persoanelor înscrise pe Lista medicului de familie, la trimiterea MF sunt gratuite.

În raionul Anenii Noi Asistența Medicală Primară e prestată de 9 IMSP CS autonome și un CS privat.

Centrul de Sănătate Anenii Noi, format din:

1) Secție Medicină de Familie; Laborator, Farmacia bugetara, Centrul de Sănătate Prietenos Tinerilor (se ocupă cu măsurile de profilaxie și prevenție primară pentru părinți, tineri cu accent pe grupele de adolescenți în stare de vulnerabilitate și de risc în special pentru tinerii din mediu rural), Centrul Comunitar de Sănătate Mintala (care oferă persoanelor cu probleme de sănătate mintală asistență medical consultativă, de evaluare, prevenire și depistare precoce, reabilitare psihologică).

Subdiviziunile CS-2, OMF-5 și OS-7.

2) Centrul de Sănătate Țințăreni;

3) Centrul de Sănătate Speia;

4) Centrul de Sănătate Hîrbovăț;

5) Centrul de Sănătate Mereni;

6) Centrul de Sănătate Floreni;

7) Centrul de Sănătate Roșcani;

8) Centrul de Sănătate Varnița;

9) Centrul de Sănătate Bulboaca;

Centrul de Sănătate Privat „Medeferend” -P Ruseni.

Organigrama:

În a. 2023 CS Anenii Noi a gestionat 15 localități cu o populație de 30274, în sturctura: SRMF Anenii Noi, 2 Centre de Sănătate, 5 Oficii ale Medicilor de familie, 7 Oficii de Sănătate, Centrul de Sănătate Prietenos a Tinerilor YK KALIPSO , Centrul Comunitar de Sănătate Mintală, Laborator Clinic, Farmacia .

Activitatea instituției se bazează pe următoarele valori:

- sănătatea este o valoare cu care toți se nasc (Hipocrate), cu regret, puțini știu să o prețuiască atunci când ea nu este;
- respectarea dreptului la ocrotirea sănătății a tuturor categoriilor de populație;
- garantarea calității și siguranței actului medical;
- asigurarea accesibilității la servicii calitative;
- încurajarea dezvoltării continua a cadrelor medicale;
- abordare holistică – starea de sănătate a pacientului se examinează integral, acordând atenție tuturor aspectelor de sănătate, statul social, profesional, etc;
- respectarea absolută a confidențialității actului medical, fiind create condițiile respective în toate instituțiile medicale.

La baza obiectivelor sunt puse următoarele principii de bază:

- dezvoltarea proporțională a tuturor subdiviziunilor din Centrul de Sănătate Anenii Noi;
- selectarea accentelor la planificarea serviciilor medicale în dependență de numărul total de populație în localitatea dată;
- aspirația spre acordarea echitabilă a volumului de servicii în localitățile cu și fără medic de familie;
- îmbinarea dezvoltării teritoriale cu dezvoltarea serviciilor de sănătate;
- principiul respectării demnității umane asupra beneficiilor financiare ale instituției.

În anul 2023 la IMSP Centrul de Sănătate Anenii Noi s-a renovat acoperișul cu suport financiar din partea Județului Vaslui și Consiliul Raional Anenii Noi, Fondatorul Instituției. Cu suport financiar alocat de Consiliul Raional Anenii Noi s-a renovat acoperișul subdiviziunii Centrului de Sănătate Speia, OMF Puhăceni.

Prin Proiectul Viața Sănătoasă s-au deschis două cabinete de reabilitare pentru pacienții care au suportat AVC, unul în incinta Centrului de Sănătate Anenii Noi și unul la Centrul de Sănătate Bulboaca. Fiind dotate cu echipament necesar.

În raionul Anenii Noi Asistența Medicală Primară e prestată de 9 IMSP CS autonome și un CS privat.

Centrul de Sănătate Anenii Noi, format din:

1) Secție Medicină de Familie; Laborator, Farmacia bugetara, Centrul de Sănătate Prietenos a Tinerilor (se ocupă cu măsurile de profilaxie, și prevenție primară pentru părinți, tineri cu accent pe grupele de adolescenți în stare de vulnerabilitate și de risc în special pentru tinerii din mediul rural); Centrul Comunitar de Sănătate Mintala (care oferă persoanelor cu problem de sănătate mintală asistență medical consultativă, de evaluare, prevenire și depistare precoce, reabilitare psihologică). Subdiviziunile CS-1, OMF-5 și OS-8

2) Centrul de Sănătate Țințăreni;

3) Centrul de Sănătate Speia;

4) Centrul de Sănătate Hîrbovăț;

5) Centrul de Sănătate Mereni;

6) Centrul de Sănătate Floreni;

7) Centrul de Sănătate Roșcani;

8) Centrul de Sănătate Varnița;

9) Centrul de Sănătate Bulboaca;

Centrul de Sănătate privat „Medeferend” - Ruseni.

Activitatea Instituțiilor Medico Sanitare Primare din raionul Anenii Noi în anii de referință a fost îndreptată spre realizarea principalelor obiective: *Organizarea și acordarea asistenței medicale calitative populației cu sporirea accesibilității și calității serviciilor primare de sănătate și gradului de satisfacție a pacienților, cu accent pe profilaxie, crearea condițiilor favorabile de activitate a lucrătorilor medicali, gestionarea eficientă a resurselor financiare, conlucrarea cu Administrația Publică Locală și cu toate structurile sistemului de sănătate subordonate.*

Obiectivele:

- Ameliorarea continuă a calității serviciilor medicale prestate populației și menținerea la nivel satisfăcător a indicatorilor principali a sănătății publice.
- Elaborarea politicilor în continuare privind includerea populației neasigurate în AOAM.
- Reorientarea asistenței medicale primare de la politica de tratament la politica de promovare a modului sănătos de viață și profilaxia maladiilor.
- Sporirea responsabilității și monitorizarea permanentă a situației ce ține de calitatea serviciilor medicale prestate populației
- Asigurarea managementului resurselor umane prin utilizarea rațională a cadrelor existente.
- Modernizarea și renovarea continuă a bazei tehnico-materiale a Instituției și dotarea ei cu tehnologii medicale avansate.

- Implementarea prevederilor Ordinului MSMPS nr. 1497 din 14.12.2018 "Cu privire la aprobarea Politicii de securitate a datelor cu caracter personal în cadrul SIA" și a Ordinului MSMPS nr. 1499 din 14.12.2018 "Cu privire la utilizarea SIA AMP în cadrul Prestatorilor de servicii medicale din RM," care prestează servicii medicale de asistență medicală primară precum și asistență medicală specializată de ambulator.

Situația demografică

Situația demografică în Republica Moldova pe 12 luni ale anului 2023,remarcă devieri semnificative pentru unii indicatori, comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Conform stării demografice la finele anului -2023 la CS Anenii Noi a fost înregistrată populație în număr de -30274, din ei maturi -24741, inclusiv copii - 0-17 ani -5522 mai multă populație în 2023 cu -804 comparativ cu anul 2022.

Conform stării demografice la finele anului -2022 la CS Anenii Noi a fost înregistrată populație în număr de -29676, din ei maturi -24154, inclusiv copii - 0-17 ani -5533, mai multa populatie în 2023 cu -598 comparativ cu anul 2021

Conform stării demografice la finele anului -2021 la CS Anenii Noi a fost înregistrată populație în număr de -28872, din ei maturi -23413, inclusiv copii - 0-17 ani -5459 mai multa populatie în 2021 cu -1313 comparativ cu anul 2020.

Natalitatea pe CS Anenii Noi anii 2023 -2022 - 2021

În CS Anenii Noi în anul 2023 s-au născut -146 copii -indicele fiind -4,8%. mai mic cu 1,4% comparativ anul 2022

În CS Anenii Noi în anul 2022 s-au născut -184 copii -indicele fiind -6,2 %.

În CS Anenii Noi în anul 2021 s-au născut -220 copii -indicele fiind -7,6 %.

Mortalitatea pe CS Anenii Noi anii 2023-2022- 2021

Au decedat total în anul 2023 pe CS Anenii Noi -281 - indicele fiind -9,3%/ mai mic cu 0,4% comparativ anul 2022

Au decedat total în anul 2022 pe CS Anenii Noi -289 - indicele fiind -9,7%/

Au decedat total în anul 2021 pe CS Anenii Noi -403 - indicele fiind -14,0%/

Mortalitatea infantilă pe CS Anenii Noi anii 2023-2022-2021

Anul 2023 pe CS Anenii Noi a decedat pînă la 1an -1 copil ce constituie -6,8% (Anenii Noi)

Anul 2022 pe CS Anenii Noi a decedat pînă la 1an - 1 copil ce constituie -5,4%

Anul 2021 pe CS Anenii Noi nu au decedat pînă la 1an - 0 copii ce constituie -0%

Natalitatea la 1000 locuitori pe CS Anenii Noi anul 2023-2022-2021

în anul 2023 indicele natalității pe CS Anenii Noi indicele natalității -4,8%, mai mic cu 1,4% comparativ cu anul 2022

în anul 2022 indicele natalității pe CS Anenii Noi indicele natalității -6,2%

în anul 2021 indicele natalității pe CS Anenii Noi indicele natalității -7,6 %

Structura populației pe anul 2023- 2022- 2021 CS Anenii Noi

Indicii	a.2023		a.2022		a.2021	
Total populatia	30274		29676		28872	
femei	15694	51,84%	15384	52%	14885	52%
barbati	14580	48,16%	14292	48%	13987	48%
Copii 0-17 ani	5533	18,28%	5522	19%	5459	20%
Vârsta aptă de munca	17953	59,3%	17671	60%	17172	60%
Vârsta pensionară	6788	22,42%	6483	22%	6241	22%

Total persoane asigurate	21895	72,32%	22490	76%	22140	77%
---------------------------------	-------	--------	-------	-----	-------	-----

Concluzii:

1. Populație nou înregistrată pe parcursul a. 2023, în număr de 598 persoane.
2. Tendința de creștere a persoanelor de vârstă pensionară cu 0,58% față de anul precedent, numerar cu 305 persoane.
3. Descreștere a persoanelor în vârstă aptă de muncă cu 0,7%.
4. Descreștere a numărului de persoane asigurate cu 3,68 % fata de a. 2022 si cu 4, 68 față de 2021 , si anume din contul persoanelor apte de muncă nou înregistrate.

Conform stării demografice la finele anului 2023 în raionul Anenii Noi a fost înregistrată populație în număr de 86742, din ei maturi - 67767, inclusiv copii - 0-17 ani – 13975.

Populație din **Transnistria, la CS Anenii Noi- 3837, la CS Varnita – 11600 persoane. CS Anenii Noi**, populație total: 30274, din ei maturi - 24741, inclusiv copi - 0-17ani - 5533;

CS Varnița, total: 16806, din ei maturi -15976, inclusiv copii - 0-17ani -830;

CS Speia, total: 11095, din ei maturi - 9092, inclusiv copii - 0-17ani -2003;

CS Țințăreni, total: 7105, din ei maturi -5553, inclusiv copii - 0-17ani -1552;

CS Bulboaca, total: 6649, din ei maturi -5341, inclusiv copii - 0-17ani -1308;

CS Hîrbovăț, total: 5514, din ei maturi - 4535, inclusiv copii - 0-17ani - 979;

CS Roșcana, total: 4293, din ei maturi - 3548, inclusiv copii - 0-17ani -745;

CS Floreni, total: 4046, din ei maturi -3160, inclusiv copii - 0-17ani -886;

În Medeferent Ruseni, total -960, din ei maturi - 821,inclusiv copii - 0-17ani -139;

Indicii demografice a.2023-2022-2021

Indicii	a.2023		a.2022		a.2021	
Natalitatea	147	4,86‰	184	6,2 ‰	220	7,6 ‰
Mortalitatea generală	281	9.28‰	289	14,0‰	403	14,0‰
Mortalitatea în vârstă aptă de muncă	42	14,95%	54	18,7 %	80	19,9%
Mortalitatea copi 0-17 ani	1	6.8‰	1	2,4‰	0	0
Inclusiv, mortalitatea infantilă	1	6.8	1	5,4‰	0	0
Sporul natural	-134	-4.42	-105	-7.8	-183	-6.4

Natalitatea pe Raionul Anenii Noi pe anul 2023 la 1000 locuitori

În CS Anenii Noi în anul 2023 s-au născut 147 copii, indicele este -4.86‰.

În CS Mereni în anul 2023 s-au născut 132 copii, indicele -7,2 ‰.

În CS Speia în anul 2023 s-au născut 100 copii, indicele -5,9‰.

În CS Bulboaca în anul 2023 s-au născut 90 copii, indicele -8,8‰.

În CS Țințăreni în anul 2023 s-au născut 108 copii, indicele -8,0‰.

În CS Floreni în anul 2023 s-au născut 13 copii, indicele -8,1‰.

În CS Hîrboveț în anul 2023 s-au născut 81 copii, indicele -5,8‰.

În CS Roșcana în anul 2023 s-au născut 43 copii, indicele -3,8‰.

În CS Varnița în anul 2023 s-au născut 60 copii, indicele -0,9‰.

În Medeferent Ruseni în anul 2023 s-au născut 4 copii, indicele -4,2‰.

În Raionul Anenii Noi în anul 2023 s-au născut - 778 copii, indicele fiind -5,6‰.

**Structura mortalității populației după principalele cauze de deces în % pe raion
a. 2023 CS Anenii Noi**

Denumirea	Anul 2023 Raionul Anenii Noi		Anul 2023 CS Anenii Noi	
	845	%	281	%
Total decese	845	%	281	%
Bolile aparatului circulator	464	54,9%	165	58,7%
Tumori	153	18,1%	51	18,1%
Bolile aparatului digestiv	72	8,5%	22	7,8%
Traume și otrăviri	45	5,3%	15	5,3%
Bolile aparatului respirator	91	10,8%	20	7,1%

Se observă o creștere a mortalității prin maladii a aparatului circulator cu - 1,3 % comparativ cu anul 2022, și o descreștere de tumori cu - 0,9%

Asistenta medicala de ambulator

Indicii	CS Anenii Noi			
	a. 2023		a.2022	
Total vizite	108 157		125 406	
Persoane asigurate	102 710	95%	120 913	96,4%,
-copii	30 547	28.2%	35 911	28,6%
Vizite cu scop profilactic	27 885	25.7%	42 193	33,6%.
-copii	9 667	8.9%	13 448	31,9%
Vizite la domiciliu	599		<u>984</u>	
-Persoane asigurate	590	98.4%	<u>964</u>	<u>98,0 %</u>
Inclusiv copii	163	27.2%	<u>147</u>	<u>45,4%</u>
Numarul de vizite la 1 locuitor	3.8		<u>4,2</u>	

Total vizite ambulator + domiciliu în a. 2023 - 294 978

Numarul de vizite la 1 locuitor pe Raionul Anenii Noi - 3,5

CS Anenii Noi vizite	total - 108157
CS Mereni	total - 33972
CS Varnița	total - 36489
CS Speia	total -31249
CS Bulboaca	total -19637
CS Țințăreni	total -20858
CS Floreni	total -12031
CS Hîrboveț	total -16403
CS Roșcana	total -16182
În Medeferent Ruseni	total -1960

Una din maladiile, care afectează des persoanele din grupa de risc este tuberculoza, fapt care condiționează o atenție sporită acestei probleme. Persoanele din grupa de risc sunt supuse examinării medicilor și radiografiei pulmonare.

În anul 2023 au fost organizate examinări profilactice la TBC pe Raionul Anenii Noi (prin radiografie pulmonară) după cum urmează:

Total examinări la TBC prin radiofotografie pe Raionul Anenii Noi necesitau -10017 s-au efectuat -6697 ce constituie - 67%

Total examinări la TBC prin radiofotografie pe CS Anenii Noi_ necesitau - 4049 s-au efectuat -2610 ce constituie - 64 %

CS Roșcana - 90.5%

CS Bulboaca - 80.3%

CS Varnița - 81.7%

CS Floreni - 18.7%

CS Mereni - 85%

CS Hîrboveț -37%

CS Speia -85.6%

CS Țîntăreni -78.5%

CS Anenii Noi-64%

Mediu pe Raionul Anenii Noi -67%

Situatia epidemiologica prin tuberculoza a.2023 raion Anenii Noi (caz nou)

r-ul Anenii Noi	a.2023			a.2022		
	Maturi	copii	B K +	Maturi	copii	BK +
CS Anenii Noi	11	1	1	15		7
CS Mereni	4			6		2
CS Floreni	1			1		
CS Bulboaca	2			6		4
CS Speia	6		1	2		2
CS Hirbovet	1			3		2
CS Tintareni	2			1		1
CS Varnița	2			2		2
CS Roscani	3			1		
OMF Ruseni	1			1		1
TOTAL raion	33	1	2	38	0	21

În anul 2023 au fost luați la evidență bolnavi cu TBC în raionul Anenii Noi (cazuri noi + recidive) - 46 persoane, inclusiv 1 copil. Din 33 cazuri noi, persoane contacte directe sunt depistate - 170, din ei 63 copii, care se aflau sub supravegherea medicului de familie la finele anului 2023 timp de 6 luni. La tratament ambulator au fost invitați 13 bolnavi, inclusiv - 1 copil, în staționar IFP s-au aflat 35 pacienți, dintre care - 8 cazuri TBC pulmonară în fază distructivă, și 14 cazuri - sputa pozitivă la BK.

Activitatea cabinetului diagnosticare functionala pe anii 2023-2022

Denumirea	Anul 2022 CS Anenii Noi		Anul 2022 CS Anenii Noi	
	Număr persoane examinate	Inclusiv copii	Număr persoane examinate	Inclusiv copii
Total ECG	6068	467	5850	379
CS Anenii Noi-cabinet	5045		4886	
CS Geamăna	517		455	
OMF Cobusca Veche	186		170	
OMF Gura Bicului	320		315	
ECG cabinet et. 2	25		24	
FGDS	415		405	2

Activitatea laboratorului pe anii 2023-2022

Denumirea	Anul 2022 CS Anenii Noi		Anul 2022 CS Anenii Noi	
	Total analize	Din ei la persoane asigurate	Total analize	Din ei la persoane asigurate
Total analize	220 982	179 124	201 947	170 516
Clinice generale	42 967	39 855	43 705	40 299
hematologice	73 529	57 101	60 002	52 188
biochimice	94 965	73 539	85 464	66 845
imunologice	9521	8629	12 776	11 184
Din ele la glicemie	10 621		9792	
-la RPR	1529		4431	

Eliberarea si prescrierea medicamentelor parțial/integral compensate si dispozitive medicale din FAOM anul ianuarie –decembrie 2023 raionul Anenii Noi

Beneficiari unici – total 24076

Preparate eliberate pentru maladii cardiovasculare – numarul de beneficiari – **15820**

Preparate antidiabetice injectabile insuline - numarul de beneficiari - **810**

Preparate antidiabetice orale - numarul de beneficiari - **4499**

Preparate copii 0-18 ani st/zi - numarul de beneficiari -**5943**

Preparate adulți st/zi - numarul de beneficiari - **1483**

Preparate pentru tratament si profilaxie copii 0-18 ani profilaxie – numarul de beneficiari - **525**

Preparate pentru tratament COVID-19 maturi si copii- numarul de beneficiari – **875**

Teste pentru pacienti cu DZ beneficiari - **2822**

Lantete pentru pacienti cu DZ beneficiari -**2657**

Urostomie beneficiari - 8

Colostomie beneficiari – 60

Imunizarea 2023

Prevenirea maladiilor infectioase pe calea imunizarii este cea mai eficientă contribuție în sănătatea publică. Imunizarea sistematică a populației facilitează micșorarea

semnificativă a morbidității cu maladii infecțioase, prevenite prin vaccinare, mortalității și invalidității în urma acestor maladii, precum și micșorarea semnificativă a daunei sociale și economice cauzate de aceste maladii.

Actualmente, este aprobat de către Guvernul RM Programul pe anii 2023-2027.

Prezentul Program are drept scop eliminarea sau reducerea morbidității, invalidității și mortalității prin asigurarea populației cu imunizări obligatorii, garantate de stat, contra tuberculozei, hepatitei virale B, poliomielitei, difteriei, tetanosului, tusei convulsive, rujeolei, etc.

În raionul Anenii Noi sunt 38 IMSP cu cabinete de vaccinare, numai 17 din ele (se află separat de cabinetul de proceduri) corespund cerințelor regulamentului sanitar aprobat prin HG nr. 663 din anul 2009, dar 21 cabinete de vaccini sunt comasate cu cabinetele de proceduri, și procedurile se efectuează de o persoană și în același echipament sanitar.

Toate IMSP sunt dotate de frigidere pentru păstrarea vaccinurilor și de genți frigorifice, în ziua de azi 31 cabinete de vaccini au frigidere MK144 și 7 cabinete de vaccini au frigidere de uz caznic.

96 % din copiii cu vârsta între 0 și 15 luni sunt vaccinați conform Programului Național de Imunizare – **96%**, copii cu vârsta cuprinsă pînă la 0 ani BCG – **98%**

Copii cu vârsta cuprinsă pînă la 24 luni conform Programului Național de Imunizare cuprinși de revaccinare – **99.7%**

Revaccinarea copiilor TD – 15 ani constituie – **100%**

Revaccinarea adulților cu Td constituie – **88%**

Centrul Comunitar de Sănătate Mintală subdiviziunea a IMSP CS Anenii Noi este un serviciu medico-social care oferă asistență medicală și reabilitare psihosocială, sprijin și mediere în relațiile cu familia și comunitatea.

În CCSM Anenii Noi activează echipa din 5 specialiști: 2 psihiatri, 1 psiholog, alte cadre psihiatrice - 2.

Pe parcursul anului 2023 s-au efectuat total – 8856 de vizite la pacienți, dintre care – 976 copii. Cu tulburări mintale și de comportament s-au adresat 1008 bolnavi, dintre care 177 - copii. Cazuri noi de adresări pe parcursul anului 2023 cu confirmarea diagnozei și tratament am avut 76 maturi și 33 copii.

Centrul de Sănătate Prietenos Tinerilor YK CALIPSO subdiviziunea a IMSP CS Anenii Noi oferă servicii medicale integrate cu asistență psiho-socială, orientate spre prevenirea, depistarea precoce, tratamentul, reabilitarea psiho-socială, cât și suținerea tinerilor aflați în dificultate. Centrul oferă servicii adolescenților și tinerilor de vârsta 10 -25 ani. Total au fost 2557 beneficiari în anul 2023.

Concluzii:

Sporul natural raportat este negativ : 3 la 1

Mortalitatea generală a persoanelor în vîrstă aptă de muncă a înregistrat o tendință de scădere. În structura mortalității generale pe locul I se află afecțiunile sistemului circulator, urmate de decesele în rezultatul tumorilor maligne. În structura mortalității persoanelor în vîrstă aptă de muncă pe locul I se află afecțiunile sistemului circulator, urmate de decesele în rezultatul tumorilor maligne.

Raportul vizitelor în cadrul instituției este în mediu de 3,5 vizite la 1 persoană.

Examinările profilactice au fost realizate la majoritatea indicatorilor, însă se cere examinarea suplimentară a persoanelor eligibile de testul PAP.

Rămâne înaltă incidența prin tumori maligne, inclusiv și a formelor avansate

Programul Național de Imunizare a fost realizat 98%.

Întreprinderea Municipală Centrul Stomatologic raional Aneni Noi a fost fondată prin decizia Consiliului Raional, prin ordinul 04/17 din 28.11.2013, cu privire la fondarea Întreprinderii Municipale Centrul Stomatologic raional Aneni Noi, în baza cerințelor Ordinului Ministerului Sănătății nr. 244 din 13.03.2013, "Cu privire la trecerea la autogestiune a serviciului stomatologic".

În ultimii ani s-au procurat din sursele proprii, 12 instalații stomatologice, 12 compresoare, 7 autoclave, 5 dulapuri de sterilizare, 1 radioviziograf dentar, sisteme de condiționare a aerului și încălzire a apei, frigidere pentru medicamente, 8 apexolocatoare, (s-au procurat dispozitive medicale de 1,13 mln lei), de asemenea au fost reparate toate cabinetele și filialele rurale (în sumă de 1,1mln lei)

Activitatea serviciului stomatologic a fost axată spre realizarea obiectivelor propuse:

- Asigurarea calității și accesibilității serviciilor stomatologice
- Asigurarea eficienței activității medicilor
- Asigurarea productivității și economicității în activitate
- Obținerea profitului din activitatea întreprinderii și redirecționarea lui pentru dezvoltarea întreprinderii.

Aceste priorități rămân în vizorul Administrației I.M Centrul Stomatologic raional Aneni Noi.

Activitatea organizatorica:

Activitatea serviciului a fost dirijată conform planului anual de activitate.

A fost organizată examinarea profilactivă a copiilor instituționalizați din raion: școlarii au fost examinați la cota 92% (6729 din 7296 școlari)

Preșcolarii au fost examinați la cota 74% (2241 din 3020 preșcolari).

În total au fost examinați profilactic 83 % copii.

S-au convocat conferințe ale medicilor, la care s-au pus în discuție problemele de diagnostic, tratament și profilaxia maladiilor stomatologice.

Dupa o reparație capitală și înzestrarea cu dispozitive medicale și ustensilele necesare, am redeschis filiala s. Hîrbovăț, unde am angajat un medic stomatolog, proaspăt absolvent a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”, o asistentă medicală și o infirmieră.

Baza tehnico-materiala:

Întreprinderea Municipală Centrul stomatologic raional e amplasat la nivelul I al secției consultative, filialele sunt amplasate în satele: Floreni, Cobusca, Hirbovat, Speia, Gura Bicului, Varnita. Condițiile sanitaro-igienice sunt satisfăcătoare. Utilajul stomatologic a fost modernizat prin procurarea instalațiilor stomatologice moderne, dispozitive medicale în laboratorul tehnico – dentar, utilaj pentru sterilizare, ventilație sistem aflux – reflux.

Astfel, realizarea volumului sporit de lucru și asigurării calității serviciilor stomatologice presupune și o bază tehnico materială modernă. În ultimii ani s-au procurat 11 instalații stomatologice contemporane, astfel toți medicii sunt asigurați cu instalații stomatologice moderne.

Asigurarea cu materiale, medicamente și instrumente este satisfăcătoare. În anul de referință s-au efectuat lucrări de reparație în centrul stomatologic și filialele Floreni, Varnita, Gura Bicului. Am asigurat toate filialele și centrul cu frigidere pentru medicamente, cu tonometre, am instalat încălzitoare de apă, s-a procurat sterilizator cu aburi (autoclav) radioviziograf, pulsoximetru, electrocardiograf, balon AMBU pentru respirație artificială,

instrumente și materiale stomatologice. În planul de dezvoltare strategică se prevede în următorii 1-2 ani modernizarea bazei tehnico materială prin procurarea instalațiilor stomatologice deja învechite, sistemelor de sigilare a instrumentelor pentru sterilizare.

Resurse umane:

În raion activează 13 medici stomatologi: în centru – 7, în filiale 6, dintre care medici cu categoria de calificare – 8 persoane (61%)

- ✓ superioară - 4
- ✓ I categorie - 4
- ✓ II categorie - 0
- ✓ Fără categorie - 5
- ✓ tehnicieni dentari - 2 (1-categorie superioară)
- ✓ Asistente medicale -4 (3 cu categorie)

Am perfectat planul anual și multianual de educație medicală continuă a medicilor conform căruia medicii sunt deplasați la cursuri de perfecționare.

Activitatea curativo-profilactică:

Rezultatele activității Întreprinderii Municipale Centrul Stomatologic raional Aneni Noi, sunt expuse în tabele și diagramele ce urmează.

În anul 2023 se atestă o dinamică pozitivă în activitatea curativo-profilactică și economico financiară. Majoritatea indicatorilor cantitativi, calitativi și de performanță profesională au cunoscut o dinamică pozitivă în comparație cu anul 2022 și anume:

- 1) S-a ameliorat accesibilitatea populației la serviciul stomatologic, prin majorarea numărului de vizite (de la 17091 pîna la 18950 cu 10 % majorare.)
- 2) S-au examinat cu scop profilactic populația și copiii, mai mulți ca în perioada precedentă 2022 (de la 10662 pîna la 12035 cu 12.8 % majorare)
- 3) S-a majorat numărul de persoane ce au beneficiat de servicii stomatologice asigurate de CNAM (de la 11962 pîna la 13477 cu 12.6 % majorare)
- 4) Numarul persoanelor ce au beneficiat de serviciile stomatologice contra cost s-a majorat (de la 5129 pîna la 5473 majorare 6.7 %)

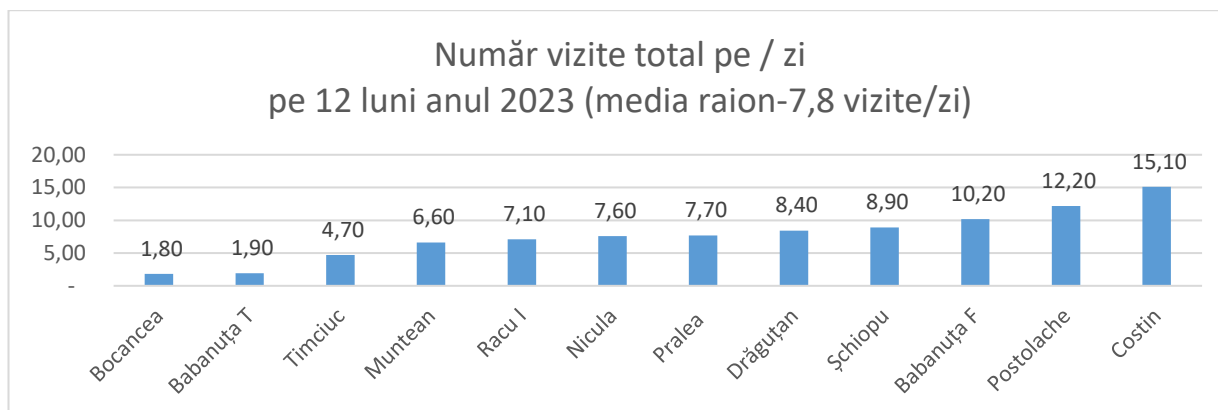
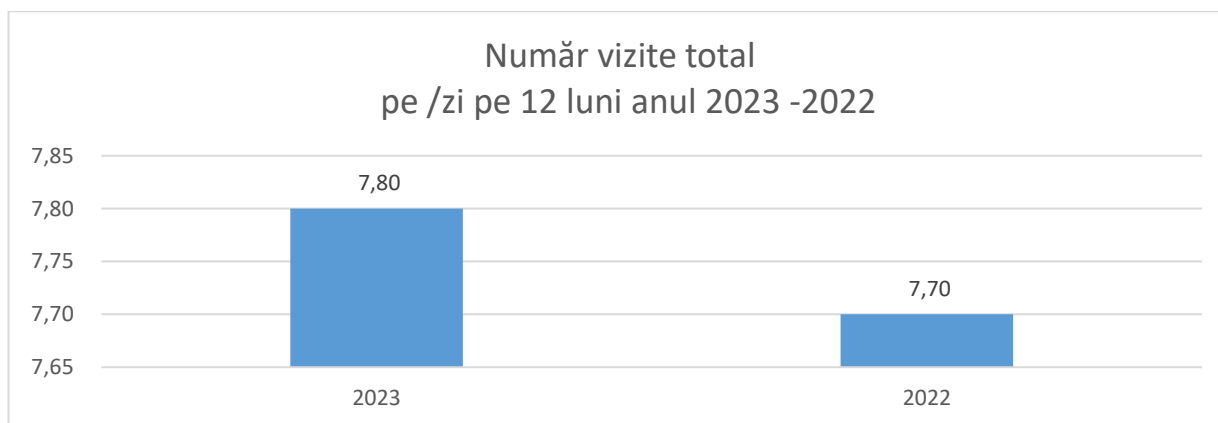
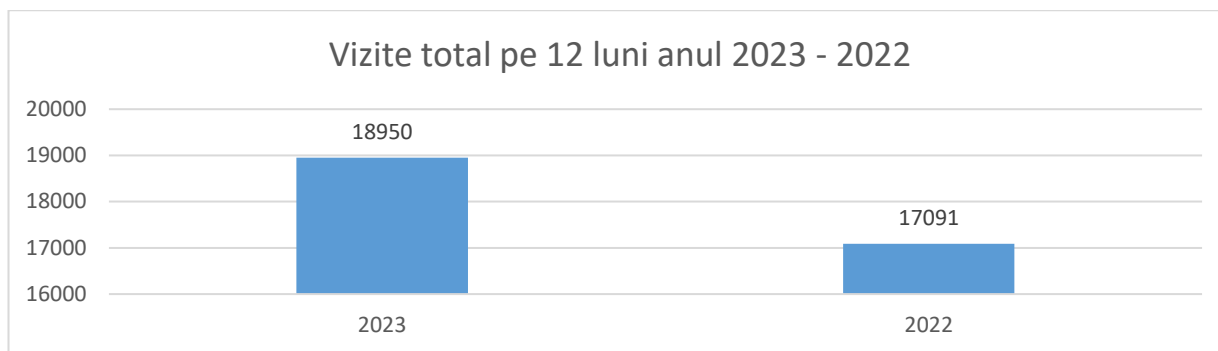
S-au acordat servicii stomatologice în volum și în sumă mai mare ca anul precedent.

În urma examinărilor profilactice s-au depistat următoarele morbidități cu maladii stomatologice a copiilor:

- s-a depistat prevalența mobilității cu floroză dentară (frecvența) 3% (total copii depistați cu floroză dentară - 216).

Ținem să accentuăm, că conform datelor de la Centrul de Sănătate Publică, majoritatea sondelor cu apa potabilă din raion sunt cu concentrația sporită a ionilor de fluor, fapt care aduce la afectarea copiilor cu floroză dentara. Normativul concentrației ionilor de fuor în apa potabilă constituie 0,8-1,5mg /l.

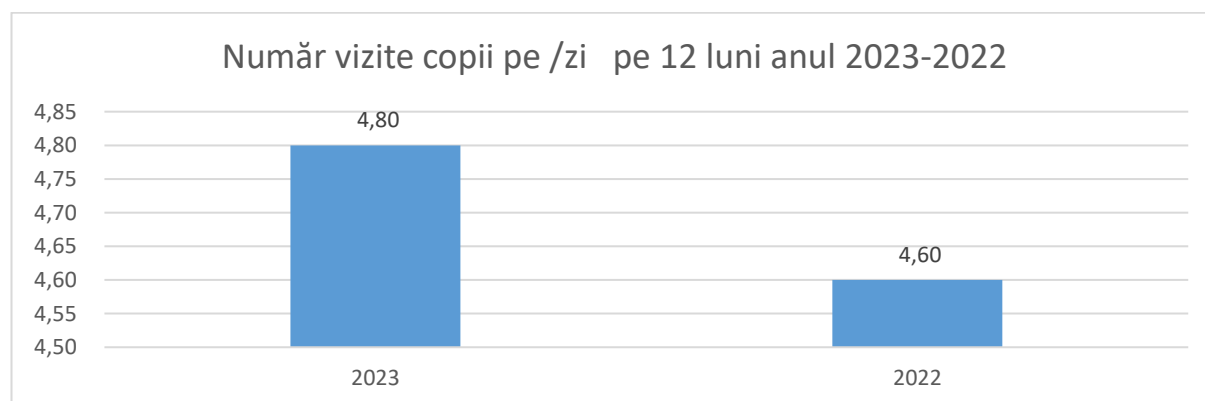
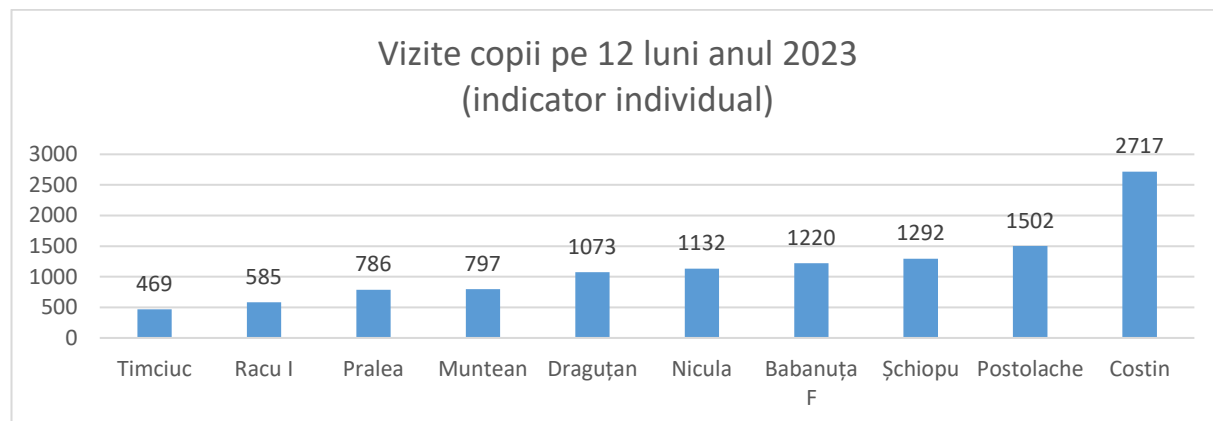

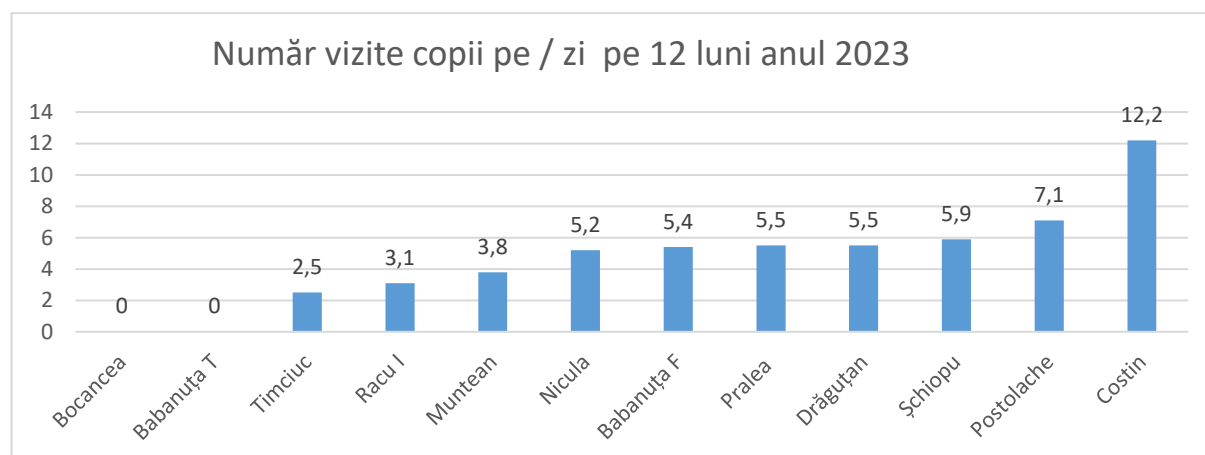
Nivelul mediu de vizite este de 7,8 vizite /zi. Unii medici nu au atins acest nivel:

Bocancea V- 2,7; Temciuc V- 4,3; Muntean A – 6,6; Dragutan G – 7,1 - vizite/zi.

Vizite copii 12 luni anul 2023

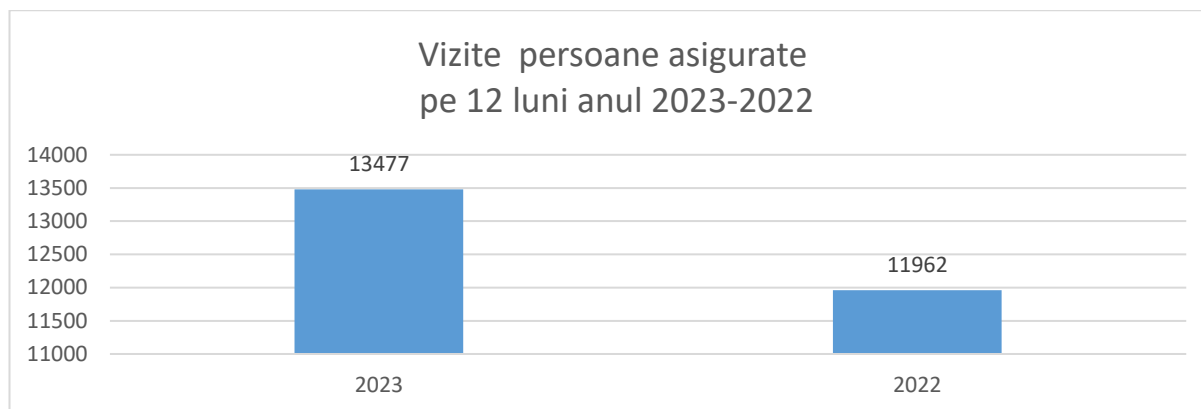

În anul 2023 am reușit să creștem procentul adresabilității copiilor cu 13,4 %.

Media vizite copii pe/zi 6,0. Unii medici au performanța mai slabă:

Timciuc V -2,5; Racu I. - 3,1; Muntean A – 3,8; Nicula E – 5,2.

În tabelul de mai jos sunt oglindite cheltuielile efectuate pentru necesitățile serviciului:

	Servicii comunale		339514,76
	apa		7633,31
	deseuri medicale		15150,00
	deseuri uzuale		10897,72
	groapa bekeri		2365,21
	canalizare		7884,34
	en.termica		6434,94
	gaze naturale		188371,62
	en.electrica		63616,98
	arenda		6163,40
	10prc		27147,86
	transport		0,00
	internet	3000,00	3000,00
	telefon	849,38	849,00
	medicamente		73302,30

Cheltuielile salariale pentru anul raportat sunt următoarele:

Salariu		2619497,45
Asigur. sociale		628679,39
TOTAL:		3248176,84

Celelalte cheltuieli aferente vor fi precizate până la finele lunii mai și vor apărea într-un raport suplimentar.

Problemele cu care se confruntă centrul stomatologic sunt diverse și anume:

1. Îmbătrânirea cadrelor: din 13 medici stomatologi , prepensionari și pensionari (60-77 ani) sunt 9 persoane (din ei invalizi 4), ceea ce constituie 69%.

2. Asigurarea insuficientă cu dispozitive medicale: O parte din dispozitivele medicale, procurate cu 6-8 ani anterior deja sunt cu o amortizare de 100%, permanent se deteriorează, necesită reparații , mentenanță permanentă (bormașină, autoclav, compresoare , fotolii).

3. Lipsa unității de transport, ne periclitează activitatea, fiindcă avem necesitatea :

a) deplasărilor brigăzilor de medici la instituțiile școlare și preșcolare în campania de profilaxie stomatologică

b)Transportării modelelor din ceară la turnătoria de carcase dentare din Chișinău. Deseori se întâmplă că carcusele dentare se deformează din cauza condițiilor neconforme de transportare.

c)Deplasării la agenții economici , pentru procurarea materialelor, medicamentelor, ustensilelor, echipamentului necesar .

d)Deplasării medicilor la congrese , conferințe. Deplasarea directorului consiliului calității auditului medical intern la filialele rurale pentru controalele și monitorizarea procesului curativo-profilactic.

5. Criza economică și socială a condus la imposibilitatea populației pauperizate să achite serviciile stomatologice, cu toate că tarifele au rămas neschimbate din anul 2016.

6. Costul serviciilor stomatologice neschimbate din 2016 nu acoperă cheltuețele suportate (medicamentele,materialele, serviciile comunale s-au scumpit de câteva ori)

7.Refuzul multor medici de a face cursuri de perfecționare , fiindcă a fost anulată plata pentru categoria profesională .

8. Ignorarea de către Consiliul Raional Aneni Noi a demersurilor parvenite de la Î.M.Centrului Stomatologic Raionului Aneni Noi pentru susținerea financiară a achizițiilor de dispozitive medicale, instalații stomatologice (autoclave , radioviziograf dentar)

În raportul financiar la syndicate , raportăm în fiecare an suma de 0 lei ajutorul financiar de la fondator.

9.Achiziționarea medicamentelor și materialelor stomatologice, a articolelor perfarmaceutice le gestionăm prin agenția achiziții publice în sănătate, care adesea întârzie s-au anulează procedura de achiziționare, din lipsa ofertanților

10. În fiecare zi solicită asistență stomatologică gratuită mai mulți veterani de război, participanți la luptele pentru independența și integritatea R. Moldova. Noi am intervenit cu un demers la Consiliul Raional ca să fie planificate surse financiare pentru tratamentul stomatologic a veteranilor de război , dar Consiliul raional nu a acceptat.

Pentru anul viitor ne propunem modernizarea bazei tehnico materiale a tuturor filialelor, procurarea sistemului de sigilare a instrumentelor, instalarea sistemului de ventilatie aflux – reflux,procurarea unitatii de transport.

De asemenea ar fi absolut necesare: modernizarea laboratorului tehnico-dentar prin procurarea mașinei de șlefuit, dispozitiv pentru polimerizarea acrilatilor, compresor și multe alte necesități.

Misiunea **Direcției Ocuparea Forței de Muncă Anenii Noi** constă în sporirea șanselor de angajare a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și șomerilor înregistrați, creșterea gradului de protecție a cetățenilor moldoveni în procesul de emigrare în scop de muncă și susținerea la integrarea pe piața muncii a cetățenilor reveniți de peste hotare

În anul de referință, la evidența **Direcției pentru Ocuparea Forței de Muncă** în căutarea unui loc de muncă s-au aflat 1930 persoane. Din ei, 701 persoane au fost înregistrate cu statut de șomer. Au beneficiat de servicii de ghidare în carieră 1266 persoane aflate în căutarea unui loc de muncă, inclusiv șomeri și elevi. Pe parcursul anului, 443 șomeri au fost plasați în câmpul muncii, iar 758 de persoane au beneficiat de servicii de intermediere.

La fel, 183 agenți economici au fost informați despre serviciile și măsurile de ocupare, precum și despre forțele de muncă înregistrate.

Casa Teritorială de Asigurări Sociale are misiunea de a realiza politicile statului întru garantarea drepturilor sociale ale cetățenilor prin asigurarea prestării serviciilor de asigurări sociale și deservirii populației din raion.

Pe parcursul anului 2023 **specialiștii CTAS** au realizat următoarele procese:

- Deservirea cetățenilor – 17136 persoane;
- Acordate ajutoare de decese – 695;
- Eliberarea certificatelor/informațiilor conform solicitărilor – 9628;
- Recepționarea și transmiterea spre prelucrare în BO – 5927 seturi de documente;
- Pensii stabilite -1218
- Pensii reexamine-911
- Pensii de dizabilitate reexamine-84
- prelungirea gradului de dizabilitate(pensii, alocații sociale)-1530
- alocații sociale stabilite-299
- indemnizații paternale stabilite-77
- indemnizații adresate familiilor cu copii stabilite-1990
- indemnizații în cazul decesului unui soț stabilite-29
- ajutoare de șomaj stabilite-87
- Compensatii si ajutoare materiale unice stabilite-64
- Bilete de tratament eliberate-218
- compensații bănești stabilite în schimbul biletelor de tratament-41
- Examine petiții – 14, însă toate au fost neîntemeiate;
- Eliberate extrase din cont persoanelor asigurate – 560;
- contracte de asigurare socială înregistrate-9
- Înregistrați plătitori de contribuții la bugetul de asigurări sociale de stat – 240

Suntem în plină activitate a anului 2024, toți împreună vom continua implementarea acțiunilor trasate, vom activa în continuare în baza programului de activitate și a Planului strategic de dezvoltare a raionului, aprobate de Consiliul raional, iar dacă sunt propuneri și inițiative noi, suntem deschiși spre colaborare și modificare a lor.

Avem foarte multe activități planificate – de la cele de ordin cultural până la cele de ordin economic, ne dorim investiții în infrastructură, etc. O prioritate rămâne construcția și reparația drumurilor locale, dar și a celor de importanță raională, dezvoltarea infrastructurii și crearea condițiilor mai bune în domeniul educației, identificarea potențialilor investitori pentru a atrage surse investiționale în raion.

Activitatea președintelui raionului și a aparatului președintelui se desfășoară în condiții reale, bazate pe posibilitățile modeste ale bugetului raional, pe o bază economică restrânsă și nu chiar stabilă, dar cu ferma convingere și străduință a specialiștilor de a depune eforturile și toate capacitățile pentru îndeplinirea atribuțiilor funcționale la cel mai înalt nivel în scopul realizării obiectivelor trasate.